

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Nemokumas, bankrotas

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([LT](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

portugalų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Nemokumas, bankrotas

Portugalija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?**Išankstinė pastaba.**

Teisinis šioje rinkmenoje pateiktos informacijos pagrindas yra Nemokumo ir veiklos atkūrimo kodeksas, patvirtintas 2004 m. kovo 18 d. įstatyminiu potvarkiu Nr. 53/2004, su naujausiais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 28 d. įstatyminiu dekretu Nr. 84/2019 (toliau bus naudojama jo santrumpa portugalų kalba – CIRE).

CIRE tekstas portugalų kalba, iš esmės jo naujausia versija, skelbiama Lisabonos rajono generalinės prokuratūros svetainėje

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=85&tabela=leis

Atsižvelgdamas į Europos Komisijos rekomendaciją išsamiai atsakyti į šį klausimą, itin specializuotą klausimų pobūdį ir iš Reglamento 2015/848 86 straipsnio kylantį reikalavimą Europos teismo tinklo civilinėse ir komercinėse bylose informaciniams centrams teikti informaciją apie nacionalinę teisę siekiant padėti specialistams, nagrinėjantiems tarpvalstybines nemokumo bylas kitose valstybėse narėse, pateikdamas daugelį atsakymų nusprendžiau pacituoti kiekvienai situacijai taikomas teisės nuostatas. Taip padariau norėdamas išvengti bet kokių prašomos techninės informacijos netikslumų, be to, man atrodė, kad pakeitus šių nuostatų turinį kitokiu paaiškinimu, tekstas būtų ilgesnis. Kitais atvejais maniau, kad pakanka nurodyti teisės nuostatas jų necituojant ir apibendrinti atitinkamą situaciją, kuriai jos taikomos.

Šioje rinkmenoje pateiktuose atsakymuose yra informacijos apie CIRE 1 straipsnio 1 dalyje nurodytą nemokumo procedūrą.

Be pačios nemokumo procedūros, CIRE taip pat numatytos dvi specialios procedūros: specialią restruktūrizavimo arba „atgaivinimo“ procedūra, nurodyta CIRE 1 straipsnio 2 dalyje, ir specialią mokėjimo susitarimo procedūrą, nurodyta CIRE 1 straipsnio 3 dalyje. Informacija apie abi šias specialias procedūras pateikta atsakyme į 2 klausimą.

Su informacija, kuri viešai skelbiama nemokumo bylose (kaip nustatyta Reglamento 2015/848 24 straipsnyje), nagrinėjamos taikant specialią atgaivinimo procedūrą ir mokėjimo susitarimo procedūrą, galima susipažinti Teisingumo ministerijos tvarkomoje teismų svetainėje „Citius“ adresu

<https://www.citius.mj.pt/portal/consultas/ConsultasCire.aspx>

BYLŲ RŪŠYS

CIRE 1 straipsnyje numatyta, kad skirtingų klasių kreditoriams gali būti keliamos trijų skirtingų rūšių bylos:

nemokumo byla, kuri gali būti iškelta įmonėms ar fiziniams asmenims;

speciali atgaivinimo procedūra, kuri taikoma tik įmonėms (CIRE 17-A–17-J straipsniai);

speciali mokėjimo susitarimo procedūra, kuri gali būti taikoma bet kuriam skolininkui, išskyrus įmonę (CIRE 222-A–222-J straipsniai).

CIRE 1 straipsnyje nustatyta:

„1 straipsnis

Tikslas

1. Nemokumo bylas sudaro visuotinis vykdymo procesas, kuriuo siekiama patenkinti kreditorių reikalavimus nemokumo plane nustatyta tvarka, remiantis įmonės lėšų išieškojimu iš nemokaus skolininko turto, arba, kai tai neįmanoma, likviduojant skolininko turtą ir paskirstant pajamas kreditoriams.

2. Kai įmonės ekonominė padėtis yra sunki arba jai gresia neišvengiamas nemokumas, ji gali kreiptis į teismą prašydama pradėti specialią atgaivinimo procedūrą pagal 17-A–17-J straipsnius.

3. Kai bet kurio kito pobūdžio skolininkas yra sunkioje ekonominėje padėtyje arba jam gresia neišvengiamas nemokumas, minėtas skolininkas gali kreiptis į teismą prašydamas pradėti specialią mokėjimo susitarimo procedūrą, kaip nustatyta 222-A–222-J straipsniuose.“

Visų pirma, CIRE 2 straipsnyje nustatyta, kad nemokumo byla gali būti iškelta:

bet kuriems fiziniams ar juridiniams asmenims;

sustabdant paveldėjimą;

asociacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, ir specialiosioms komisijoms;

civilinės teisės įmonėms;

komercinėms įmonėms arba civilinės teisės įmonėms, turinčioms komercinę formą iki galutinės sandorio, pagal kurį jos yra įsteigtos, įregistravimo dienos;

kooperatyvams iki jų įsteigimo įregistravimo;

individualioms ribotos atsakomybės įmonėms;

dėl bet kokio kito savarankiško turto.

Nemokumo byla negali būti iškelta:

viešiesiems juridiniams asmenims ir viešojo sektoriaus įmonėms;

draudimo įmonėms, kredito įstaigoms, finansų bendrovėms, investicinėms įmonėms, teikiančioms paslaugas, susijusias su tretiesiems asmenims

priklausančių lėšų ar vertybinių popierių laikymu, ir kolektyvinio investavimo subjektams, nes nemokumo bylos nesuderinamos su tokiems subjektams

numatytomis specialiomis schemomis.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?**NEMOKUMO BYLOS****Nemokumo bylos iškėlimo sąlygos, numatytos CIRE 1 straipsnio 1 dalyje**

Nemokumo byla gali būti iškelta siekiant išieškoti įmonės lėšas arba likviduoti turtą ir atsiskaityti su kreditoriais.

CIRE 235–266 straipsniuose taip pat išdėstytos konkrečios nuostatos, taikomos fizinių asmenų, įskaitant ne verslininkus ir smulkiojo verslo savininkus, taip pat abiejų sutuoktinių nemokumo procedūrai.

Procedūros inicijavimas

Nemokumo byla gali būti iškelta, jeigu yra tenkinamos CIRE 3 straipsnyje nustatytos sąlygos:

„3 straipsnis

Nemokumas

1. Skolininkas laikomas nemokiu, kai negali įvykdyti savo prisiimtų įsipareigojimų.
2. Juridiniai asmenys ir savarankiškas turtas, už kurių skolas nėra vienas fizinis asmuo nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neprisiima asmeninės ar neribotos atsakomybės, taip pat laikomi nemokiais, kai įsipareigojimai yra akivaizdžiai didesni už turtą, įvertintą pagal taikomus apskaitos standartus.
3. Ankstesnės straipsnio dalies nuostatos netaikomos, kai turtas yra didesnis už įsipareigojimus, atlikus įvertinimą pagal šias taisykles:
 - a) turtas ir įsipareigojimai vertinami jų tikrąja verte, atsižvelgiant į straipsnius, kuriuos galima nustatyti, net jeigu jie nėra įtraukti į balansą;
 - b) kai skolininkas yra įmonės savininkas, vertinimas grindžiamas tęstinumo ar likvidavimo perspektyva, atsižvelgiant į tai, kuri yra labiau tikėtina, tačiau bet kuriuo atveju neatsižvelgiama į perdavimo komerciniu pagrindu išlaidų kategoriją;
 - c) vertinant įsipareigojimus neatsižvelgiama į skolas, kurias reikia sumokėti tik iš galimų paskirstyti lėšų arba iš turto, likusio patenkinus ar užtikrinus kitų skolininko kreditorių teises.
4. Neišvengiamas nemokumas bus laikomas lygiaverčiu faktiniam nemokumui, kai skolininkas pasiskelbia nemokiu.“

Aktyvus ir pasyvus teisėtumas

Be to, toliau cituojamuose CIRE 18, 19 ir 20 straipsniuose nustatyta, kas gali prašyti ir kas turi paskelbti nemokumą ir kokiomis aplinkybėmis:

„18 straipsnis

Pareiga paskelbti nemokumą

1. Skolininkas turi pareikalauti, kad apie jo nemokumą būtų paskelbta per 30 dienų nuo tos dienos, kurią jis sužinojo apie tokį nemokumą, kaip nurodyta 3 straipsnio 1 dalyje, arba tą dieną, kurią jis turėjo sužinoti apie tai.
2. Fiziniai asmenys, kurie nemokumo dieną nėra įmonės savininkai, atleidžiami nuo pareigos pasiskelbti nemokiais.
3. Kai skolininkas yra įmonės savininkas, turi būti daroma prielaida, kad jam yra žinoma apie nemokumą praėjus ne mažiau kaip trimis mėnesiais nuo bendro bet kurios iš 20 straipsnio 1 dalies g punkte nurodytos rūšies įsipareigojimų nevykdymo.“

„19 straipsnis

Kas gali reikalauti paskelbti nemokumą?

Kai skolininkas yra neveiksnius fizinis asmuo, už jo paskelbimą nemokiu atsako atitinkamas juridinis asmuo, o kai jo nėra – bet kuris iš direktorių.“

„20 straipsnis

Kiti asmenys ir subjektai, galintys reikalauti paskelbti nemokumą

1. Paskelbti apie skolininko nemokumą gali reikalauti asmuo, teisiškai atsakingas už skolas, bet kuris kreditorius, net jeigu jo reikalavimas, neatsižvelgiant į jo pobūdį, yra sąlyginis, arba prokuratūra, atstovaujanti subjektams, kurių interesų gynimas jai patikimas teisiškai, kai:
 - a) bendrai sustabdomas mokėjimo įsipareigojimų vykdymas;
 - b) nevykdomas vienas ar keli įsipareigojimai, kurie dėl susidarancios sumos ar nevykdymo aplinkybių rodo skolininko nesugebėjimą greitai įvykdyti daugumą savo įsipareigojimų;
 - c) pasislepia įmonės savininkas ar skolininko direktoriai, apleidžiama įmonės registruota buveinė ar pagrindinės veiklos vykdymo vieta dėl nepakankamo skolininko kreditingumo ir nepaskiriamas geros reputacijos pakaitalas;
 - d) išskaidomas, paliekamas, skubotai ar destruktvyviai likviduojamas turtas ir fiktyviai suteikiami kreditai;
 - e) areštuoto turto nepakanka atitinkamam reikalavimui, pareikštam prieš skolininką pradėjus vykdymo procesą, patenkinti;
 - f) nevykdomi nemokumo ar mokėjimo plane nurodyti įsipareigojimai, kaip numatyta 218 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 dalyje;
 - g) per pastaruosius šešis mėnesius negražinama bet kurios iš nurodytų rūšių skola:
 - i) mokestis;
 - ii) socialinio draudimo įmokos ir rinkliavos;
 - iii) skolos, atsirandancios dėl darbo sutarties, tokios sutarties pažeidimo ar nutraukimo;
 - iv) mokėjimai už bet kurios rūšies nuomą, įskaitant finansinę nuomą, pirkimo kainos ar paskolos, kurią garantuoja hipoteka, mokėjimai, susiję su vieta, kurioje skolininkas vykdo veiklą arba kuri yra jo registruota buveinė ar gyvenamoji vieta;
 - h) jeigu skolininkas yra vienas iš 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų ir jo įsipareigojimai yra didesni už turtą, kaip matyti iš naujausio patvirtinto balanso, arba jis daugiau nei devynis mėnesius vėluoja patvirtinti ir pateikti ataskaitas, jeigu jam tenka tokia teisinė pareiga.
2. Ankstesnės straipsnio dalies nuostatos nepažeidžia galimybės atstovauti viešiesiems subjektams pagal 13 straipsnį.“

Prašymo forma ir turinys

Pagrindai, kurie turi būti nurodyti ir pagrįsti teikiant prašymą dėl nemokumo, yra išdėstyti CIRE 23–25 straipsniuose:

„23 straipsnis

Prašymo forma ir turinys

1. Prašymas iškelti nemokumo bylą arba paskelbti nemokumą pateikiamas rašytiniame dokumente, kuriame nurodomi su prašymu susiję faktai ir suformuluojamas atitinkamas reikalavimas.
2. Prašyme pareiškėjas privalo:
 - a) jeigu jis yra tikrasis skolininkas, nurodyti, ar jis jau yra nemokus, ar nemokumas yra tiesiog neišvengiamas, o fizinio asmens atveju – ar jis reikalauja atleisti nuo likusių įsipareigojimų vykdymo pagal XII antraštinės dalies I skyriaus nuostatas;
 - b) nurodyti teisėtai paskirtus ir faktiškai šias pareigas einancius skolininko vadovus ir penkis didžiausius kreditorius, išskyrus patį pareiškėją;
 - c) jeigu skolininkas yra vedęs, nurodyti atitinkamą sutuoktinį ir sutuoktinių turtui taikomą režimą;
 - d) pridėti civilinio registro, prekybos registro ar bet kurio kito viešo registro, kuris tvarko skolininko duomenis, pažymą.
3. Kai pareiškėjas negali pateikti ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytų informacijos ir priedų, reikalaujama, kad tokią informaciją ir priedus pateiktų pats skolininkas.“

„24 straipsnis

Dokumentai, kuriuos turi pateikti skolininkas

1. Jeigu skolininkas yra pareiškėjas, kartu su pareiškimu reikia pateikti šiuos dokumentus:
 - a) abėcėlės tvarka pateikiamą visų kreditorių sąrašą, nurodant atitinkamus jų adresus, mokėtinas sumas, mokėjimo terminus ir šių reikalavimų pobūdį, garantijas, kad jie gali naudotis ir kad su jais gali būti užmegzti ypatingi santykiai pagal 49 straipsnio nuostatas;
 - b) visų skolininko atžvilgiu neįvykdytų veiksmų ir vykdymo užtikrinimo priemonių sąrašą ir aprašą;
 - c) dokumentą, kuriame nurodoma veikla ar veiklos rūšys, kurias skolininkas vykdo pastaruosius trejus metus, ir įmonės, kurios jam priklauso, taip pat priežastys, dėl kurių, skolininko manymu, susidarė padėtis, kurioje jis atsidūrė;

- d) dokumentą, kuriame nurodytas asmuo, kurio turtas yra administruojamas, kai kalbama apie sustabdytą paveldėtą turtą, juridinio asmens partnerius, asocijuotąsias įmones ar žinomus dalyvius, jei taikoma, o kitomis aplinkybėmis, kai nemokumas nėra susijęs su fiziniu asmeniu, asmenis, kurie yra teisiškai atsakingi už reikalavimus nemokumo byloje;
- e) turto, kurį skolininkas turi pagal nuomos, išperkamosios arba finansinės nuomos ar pardavimo susitarimus su nuosavybės teisės rezervavimu, ir viso kito turimo turto ir teisių sąrašą, nurodant jų pobūdį, vietą, kur juos galima rasti, registracijos duomenis jei taikoma, įsigijimo vertę ir jų dabartinės vertės įvertį;
- f) jeigu skolininkas tvarko apskaitą, metines ataskaitas už paskutinius trejus finansinius metus, taip pat atitinkamas valdymo, priežiūros ir audito ataskaitas, priežiūros institucijos išvadas ir oficialaus sertifikavimo dokumentus, jeigu jie yra privalomi arba yra parengti, ir informaciją apie reikšmingiausius turto nuosavybės pokyčius po naujausių ataskaitų pateikimo datos ir apie operacijas, kurios dėl savo pobūdžio, objekto ar dydžio viršija kasdienę skolininko veiklą;
- g) kai įmonė rengia konsoliduotas ataskaitas, konsoliduotas valdymo ataskaitas, konsoliduotas metines ataskaitas ir kitus ataskaitų teikimo dokumentus už paskutinius trejus finansinius metus, taip pat atitinkamas priežiūros ir audito ataskaitas, priežiūros institucijos išvadas, oficialaus sertifikavimo dokumentus ir ataskaitą apie operacijas grupės viduje, atliktas tuo pačiu laikotarpiu;
- h) atskiras ir konsoliduotas ataskaitas ir specialiąsias ataskaitas bei ketvirčio ir pusmečio informaciją, kuri pateikiama pasibaigus paskutiniams finansiniams metams, kuriuos įmonė turi pateikti pagal Vertybinių popierių kodeksą ir Vertybinių popierių rinkos komisijos taisykles;
- i) skolininko darbuotojų sąrašą.

2. Be to, skolininkas privalo:

- a) pateikti dokumentą, patvirtinantį skolininkui atstovaujančių direktorių įgaliojimus, ir dokumento, kuriame išdėstytas atitinkamo įmonės valdymo organo sprendimas teikti prašymą, kopiją, jei taikoma;
- b) pagrįsti, kodėl nepateikė kurio nors pirmoje straipsnio dalyje nurodyto dokumento ar neįvykdė kurio nors reikalavimo.

3. Nepažeidžiant vėlesnių pareiškimų, remiantis 223 ir paskesnių straipsnių nuostatomis, tokiu būdu pateikiant skolininko prašymą galima kartu pateikti ir nemokumo planą.“

„25 straipsnis

Kito asmens ar subjekto, turinčio teisę tai padaryti, prašymas

1. Jeigu prašymą teikia ne pats skolininkas, asmuo ar subjektas, reikalaujantis paskelbti nemokumą, jis prašyme turi pagrįsti savo reikalavimo kilmę, pobūdį ir dydį arba savo atsakomybę už reikalavimus dėl nemokumo, priklausomai nuo aplinkybių, ir pateikti bet kurią informaciją, kuri jam gali būti žinoma apie skolininko turtą ir įsipareigojimus.

2. Pareiškėjas taip pat privalo pateikti visas turimas įrodinėjimo priemones ir turi nurodyti liudytojus, laikydamasis Civilinio proceso kodekso 511 straipsnyje nustatytų ribų.“

Procedūros pradžios diena ir terminai

Procedūros pradžios diena ir protesto pareiškimo ir (arba) sprendimų priėmimo bei sprendimo dėl nemokumo paskelbimo terminai iš esmės yra nustatyti CIRE 4, 27–30, 35 ir 36 straipsniuose:

„4 straipsnis

Nemokumo paskelbimo diena ir procedūros pradžia

1. Kai tikslumas gali būti svarbus veiksnys, šiame Kodekse pateiktos nuorodos į nemokumo paskelbimo dieną turi būti aiškinamos kaip atitinkamo teismo sprendimo priėmimo laikas.

2. Visi šio Kodekso terminai, kurių galutinė diena yra nemokumo bylos pradžia, taip pat apima laikotarpį nuo šios dienos iki nemokumo paskelbimo.

3. Jeigu byloje, kurios nagrinėjimas turėjo būti sustabdytas pagal 8 straipsnio 2 dalį dėl anksčiau tam pačiam skolininkui iškeltos bylos, paskelbiamas nemokumas, pastarosios pradžios diena bus naudojama nustatant ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytus terminus. Tas pats taikoma ir tuo atveju, kai senesnės bylos nagrinėjimas sustabdomas taikant 264 straipsnio 3 dalies b punktą.“

„27 straipsnis

Preliminarus vertinimas

1. Lėšų paskirstymo dieną arba, jeigu tai neįmanoma, ne vėliau kaip iki trečios darbo dienos po to, teisėjas:

a) paskelbia apie preliminarų prašymo paskelbti nemokumą atmetimą, kai jis yra akivaizdžiai nepagrįstas arba kai yra akivaizdžiai įvykusių neišvengiamų išimčių, dėl kurių atsiranda vėlavimas ir apie kurias teisėjui turėtų būti žinoma pagal užimamas pareigas;

b) nurodo pareiškėjui ne daugiau kaip per penkias dienas ištaisyti taisytinus prašymo trūkumus; to nepadarius, prašymas bus atmetas, ypač tais atvejais, kai jis neatitinka teisiųjų reikalavimų arba su juo be pateisinamos priežasties nepateikiami būtini dokumentai.

2. Prašymų dėl nemokumo atvejais preliminarūs sprendimai atmesti prašymus, kurie visiškai ar iš dalies nėra priimami dėl nepateiktų 24 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų dokumentų, bus skelbiami „Citius“ svetainėje per 38 straipsnio 8 dalyje nustatyta laiką ir juose bus pateikiama 37 straipsnio 8 dalyje nurodyta informacija.“

„28 straipsnis

Nemokumo paskelbimas nedelsiant

Kai skolininkas pateikia prašymą paskelbti jį nemokiu, laikoma, kad jis pripažino savo nemokumą, apie kurį turi būti paskelbta ne vėliau kaip trečią darbo dieną po pirminio prašymo pateikimo arba, jeigu jame yra taisytinių trūkumų, po jų ištaisymo.“

„29 straipsnis

Procesinių dokumentų įteikimas skolininkui

1. Nepažeidžiant 31 straipsnio 3 dalies, jeigu skolininkas nepateikė prašymo ir nėra pagrindo preliminariai jį atmesti, teisėjas per ankstesniame straipsnyje nustatytą terminą įteikia skolininkui jam skirtus procesinius dokumentus.

2. Įteikus procesinius dokumentus, skolininkui pranešama apie nuobaudas, numatytas tolesnio straipsnio 5 dalyje, ir apie tai, kad 24 straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti parengti nedelsiant išsiųsti nemokumo specialistui, jeigu būtų paskelbtas nemokumas.“

„30 straipsnis

Skolininko protestas

1. Skolininkas gali pateikti protestą per 10 dienų. Tokiu atveju bus taikomos 25 straipsnio 2 dalies nuostatos.

2. Nepažeisdamas kitos straipsnio dalies nuostatų, pateikdamas protestą skolininkas, kuriam gali būti skirta nuobauda, jeigu minėtas protestas būtų nepriimtas, turi pateikti savo penkių didžiausių kreditorių, išskyrus pareiškėją, sąrašą, nurodydamas jų atitinkamą nuolatinę gyvenamąją vietą.

3. Skolininko protestas dėl prašomo nemokumo paskelbimo gali būti grindžiamas aplinkybėmis, kuria grindžiamas prašymas, nebuvimu arba nemokumo nebuvimu.

4. Skolininkas privalo įrodyti mokumą, pagrįstą teisiškai reikalaujama apskaita, jeigu taikoma, kuri yra tinkamai tvarkoma ir teisingai pateikiama, nepažeidžiant 3 straipsnio 3 dalies nuostatų.

5. Jeigu skolininkas neatsisako būti išklaudytas pagal 12 straipsnį ir skolininkas nepateikia protesto, pirminiame prašyme įvardyti faktai laikomi tinkamai pripažintais, o nemokumas paskelbiamas kitą darbo dieną po 1 straipsnio dalyje nurodyto laikotarpio, jeigu tokie faktai atitinka bet kurią iš 20 straipsnio 1 dalies punktuose nurodytą situacijų.“

„35 straipsnis

Svarstymas ir teismo posėdis

1. Jeigu skolininkas pateikė protestą arba neatsisakė būti išklaudytas, svarstymas ir teismo posėdis nedelsiant skiriamas vieną iš penkių artimiausių dienų, o pareiškėjas, skolininkas ir visi teisėtai paskirti direktoriai arba direktoriai, nurodyti pirminiame prašyme, informuojami, kad turi dalyvauti asmeniškai arba būti tinkamai teisiškai atstovaujami.
2. Jeigu skolininkas arba paskirtasis atstovas teismo posėdyje nedalyvauja, laikoma, kad pirminiame prašyme nurodyti faktai yra patvirtinti, jeigu skolininkas neatsisakė būtų išklaudytas pagal 12 straipsnį.
3. Jeigu ankstesnėje straipsnio dalyje aprašytų aplinkybių nėra, pareiškėjo arba atstovo nedalyvavimas laikomas lygiavertčiu prašymo atsiėmimui.
4. Teisėjas, priklausomai nuo bylos, nedelsdamas priima nutartį, kuria paskelbiamas nemokumas, jeigu pirminiame pranešime nurodytiems faktams taikoma 20 straipsnio 1 dalis, arba nutartį, lygiavertę prašymo atsiėmimui.
5. Jeigu teismo posėdyje dalyvauja abi šalys arba tik pareiškėjas ar jo atstovas, tačiau skolininkas atsisakė būti išklaudytas, teisėjas priima nutartį nustatyti ginčo dalyką ir išvardyti įrodymų aspektus.
6. Tada priimamas sprendimas dėl pateiktų reikalavimų ir iškart pateikiami įrodymai.
7. Pasibaigus įrodymų pateikimui, išklausomi žodiniai pareiškimai ir teismas priima teismo sprendimą.
8. Jeigu teismo sprendimas negali būti priimtas nedelsiant, jis paskelbiamas per penkias dienas.“

„36 straipsnis

Teismo sprendimas, kuriuo paskelbiamas nemokumas

1. Teismo sprendime, kuriuo paskelbiamas nemokumas, teisėjas:
 - a) nurodo atitinkamos nutarties datą ir laiką; jeigu laikas nėra nurodytas, tokia nutartis laikoma pateikta vidurdienį;
 - b) įvardija nemokų skolininką, nurodydamas jo registruotą buveinę arba gyvenamąją vietą;
 - c) nurodo ir nustato skolininko direktorių, teisėtai paskirtų ir faktiškai einančių šias pareigas, gyvenamąją vietą, taip pat skolininko gyvenamąją vietą, kai minėtas skolininkas yra fizinis asmuo;
 - d) paskiria nemokumo specialistą, nurodydamas jo profesinį adresą;
 - e) nurodo, kad nemokaus skolininko turtą administruos skolininkas, kai bus įvykdyti 224 straipsnio 2 dalies reikalavimai;
 - f) nurodo, kad skolininkas nedelsdamas išsiųs nemokumo specialistui dokumentus, nurodytus 24 straipsnio 1 dalyje, kurių vis dar trūksta byloje;
 - g) pareikalauja areštuoti skolininko apskaitos dokumentus ir visą turtą, net jeigu jis yra areštuotas, įkeistas arba kitaip priskirtas ar laikomas, kad juos, nepažeidžiant 150 straipsnio 1 dalies nuostatų, būtų galima nedelsiant perduoti nemokumo specialistui;
 - h) nurodo, kad tai, iš ko galima spėti apie galimą nusikalstamą veiką, būtų perduota prokurorui, kad šis imtųsi tinkamų priemonių;
 - i) kai turi informacijos, dėl kurios pagrįstai galima pradėti procedūrą siekiant nustatyti, ar nemokumas yra baustinas, paskelbia, kad pradėdama visa tokia procedūra arba jos dalis, nepažeidžiant 187 straipsnio nuostatų;
 - j) nustato ne daugiau kaip 30 dienų terminą reikalavimams pateikti;
 - l) informuoja kreditorius, kad jie privalo nedelsdami pranešti mokumo specialistui apie bet kurias jiems taikomas realias garantijas;
 - m) informuoja nemokios šalies skolininkus, kad mokėjimai, kuriuos jie turi atlikti, bus atliekami ne nemokiai šaliai, o nemokumo specialistui;
 - n) nustato datą ir laiką per artimiausias 45–60 dienų kreditorių susirinkimui surengti, kaip nurodyta 156 straipsnyje, kuris vadinamas ataskaitiniu vertinimo susirinkimu, arba tinkamu pagrindu pareiškia, kad minėtas susirinkimas nebus rengiamas.
2. 1 straipsnio dalies n punkto paskutinės dalies nuostatos netaikomos tais atvejais, kai tikimasi, kad bus pateiktas nemokumo planas, arba nusprendžiama, kad nemokumo administravimą vykdys skolininkas.
3. Tais atvejais, kai pagal 1 straipsnio dalies n punktą nėra nustatyta ataskaitinio vertinimo susirinkimo diena ir bet kuri suinteresuotoji šalis per nustatytą reikalavimų pateikimo terminą kreipiasi į teismą dėl tokio susirinkimo sušaukimo, teisėjas nustatys susirinkimo dieną ir laiką per artimiausias 45–60 dienų po teismo sprendimo, kuriuo paskelbiamas nemokumas.
4. Tais atvejais, kai pagal 1 straipsnio dalies n punktą nėra nustatyta ataskaitinio vertinimo susirinkimo diena, šiame Kodekse nustatyti terminai, kurie turi būti skaičiuojami nuo tokio susirinkimo sušaukimo, skaičiuojami nuo 45 dienos po teismo sprendimo, kuriuo paskelbiamas nemokumas.
5. Teisėjas, nusprendęs nerengti ataskaitinio vertinimo susirinkimo, teismo sprendimo priėmimo metu, atsižvelgdamas į konkrečią nagrinėjamą bylą, turi patikslinti bylos tvarkaraštį atsižvelgdamas į šią aplinkybę.“

Pranešimas apie teismo sprendimą ir jo paskelbimas

CIRE 37 ir 38 straipsniuose nustatytos pranešimo apie teismo sprendimą, kuriuo paskelbiamas nemokumas, ir jo paskelbimo taisyklės:

„37 straipsnis

Pranešimas apie teismo sprendimą ir teismo šaukimas

1. Skolininko direktoriams, kurių gyvenamoji vieta yra nustatyta, apie teismo sprendimą pranešama asmeniškai, laikantis proceso teisės aktuose nustatytos tvarkos dėl teismo šaukimo. Jiems taip pat siunčiamos pirminio prašymo kopijos.
2. Nedarant poveikio jokiems pranešimams, kuriuos būtina pateikti pagal darbo teisės aktus, konkrečiau dėl Darbo užmokesčio garantijų fondo, prokurorui, Socialinės apsaugos institutui, nemokumą prašančiam paskelbti asmeniui ir skolininkui taip pat pranešama apie teismo sprendimą teismo šaukime numatytomis sąlygomis, jeigu teismo sprendimas numatyta tvarka dar nebuvo asmeniškai įteiktas skolininkui ir, jeigu skolininkas yra įmonės savininkas, darbuotojų komitetui.
3. Apie penkis didžiausius žinomus kreditorius, išskyrus pareiškėją, pranešama pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas arba registruotu laišku, atsižvelgiant į tai, ar jų įprastinė gyvenamoji vieta, registruota buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta yra Portugalijoje.
4. Žinomiems kreditoriams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta ar registruota buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo pradėta byla, įskaitant tų valstybių narių mokesčių administratorius ir socialinės apsaugos įstaigas, nedelsiant pranešama registruotu laišku pagal 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 54 straipsnį.
5. Kai reikalavimai pateikiami valstybės vardu, valstybėms įstaigoms, kurios nėra valstybės įmonės ar socialinės apsaugos įstaigos, apie tai pranešama registruotu laišku.
6. Ankstesnių punktų nuostatos neužkerta kelio galimybei pranešti ir teismo šaukimą įteikti elektroninėmis priemonėmis pagal Teisingumo ministerijos priimtą ministro įgyvendinimo įsakymą.
7. Kitiems kreditoriams ir kitoms suinteresuotosioms šalims pranešama viešu pranešimu su penkių dienų atidėjimo laikotarpiu, kuris pateikiamas skolininko registruotoje buveinėje arba gyvenamojoje vietoje, skolininko įstaigoje ir pačiame teisme bei paskelbiamas „Citius“ svetainėje.

8. Ankstesnėje straipsnio dalyje minimuose viešuose pranešimuose turi būti nurodytas bylos numeris, atidėjimo laikotarpis ir galimybė apskųsti ar pareikšti prieštaravimus, taip pat turi būti pateikta 36 straipsnio a–e ir i–n punktuose išvardyta informacija, nurodant, kad skundo, prieštaravimų ir reikalavimų pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo atidėjimo laikotarpio pabaigos, o minėtas atidėjimo laikotarpis skaičiuojamas nuo ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyto pranešimo paskelbimo dienos.“

„38 straipsnis

Paskelbimas ir registracija

<...>

2. Nemokumo paskelbimas ir nemokumo specialisto paskyrimas automatiškai įregistruojami remiantis atitinkama pažyma, kurią sekretoriatas tuo tikslu išsiunčia:

- a) civiliniam registru, jeigu skolininkas yra fizinis asmuo;
- b) prekybos registre, jeigu yra kokių nors faktų, susijusių su nemokiu skolininku, kuriems taikoma tokia registracija;
- c) subjektui, atsakingam už bet kokios kitos rūšies registraciją, kuri gali būti taikoma skolininkui.

3. Nepažeidžiant Statinių registracijos kodekso 43 straipsnio 5 dalies, nemokumo paskelbimas taip pat registruojamas Statinių registre turto, kuris yra nemokaus skolininko turto dalis, atžvilgiu, remiantis teismo sprendimo dėl nemokumo paskelbimo galutine pažyma, jeigu registracijos tarnyba negali gauti reikiamos informacijos elektroninėmis priemonėmis, taip pat remiantis turtą identifikavusio nemokumo specialisto parengtu pareiškimu.

4. Kai ankstesnėje straipsnio dalyje numatyta registracija vykdoma laikinai, tai atliekama remiantis informacija elektroniniame teismo puslapyje pagal 6 straipsnio dalies b punktą ir turtą identifikavusio nemokumo specialisto parengtu pareiškimu.

5. Jeigu yra įregistruota, kad nuosavybės teisę įsigijo ar ji buvo pripažinta arba turtu, kuris yra nemokaus skolininko turto dalis, tiesiog disponuoja ne nemoki šalis, o kitas asmuo, nemokumo specialistas turi pridėti pažymą apie tokią registraciją prie bylos medžiagos.

6. Sekretoriatas:

- a) automatiškai įregistruoja nemokumo paskelbimą ir nemokumo specialisto paskyrimą kompiuteriniame vykdomųjų dokumentų registre, sukurtame pagal Civilinio proceso kodeksą;
- b) įregistruoja šios informacijos įtraukimą ir reikalavimams pareikšti nustatytą terminą teismo elektroniniame puslapyje;
- c) praneša Portugalijos bankui apie paskelbtą nemokumą, kad jis galėtų atlikti būtiną registraciją savo centrinėje kredito rizikos duomenų bazėje.

7. Įregistruojant nemokumo specialisto paskyrimą bus nurodomas minėto specialisto profesinis adresas.

8. Teismo sprendimas bus paskelbtas ir užregistruotas per penkias dienas.

9. Norint paskelbti sprendimą iškelti nemokumo bylą užsienio subjektui ir, jei taikoma, sprendimą, kuriuo paskiriamas nemokumo specialistas, kaip nurodyta 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 28 ir 29 straipsniuose, ir juos įregistruoti viešame registre, reikia kreiptis į Portugalijos teismą, veikiančią teritorijoje, kurioje yra skolininko įsisteigimo vieta, arba, jeigu tokio nėra, į Lisabonos komercinį teismą. Teismas gali pareikalauti pateikti patvirtintą vertimą, atliktą asmens, kuris pagal Europos Sąjungos valstybės narės įstatymus laikomas kompetentingu.

10. Nepažeidžiant ankstesnės straipsnio dalies nuostatų, jeigu valstybės, kurioje iškelta nemokumo byla, teisėje numatyta registracijos tvarka, kurios nėra Portugalijos teisėje, registracija nustatoma remiantis panašiausia tvarka.

11. Nepažeidžiant 9 straipsnio nuostatų, paskelbimą, numatytą 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 29 straipsnio 1 dalyje, automatiškai nustato kompetentingi registracijos skyriai, jeigu skolininkas yra įmonės Portugalijoje savininkas.“

Apsaugos priemonės

Galimybė taikyti apsaugos priemones numatyta CIRE 31 straipsnyje.

„31 straipsnis

Apsaugos priemonės

1. Jeigu kyla pagrįstų abejonų dėl galimo netinkamo administravimo, teisėjas automatiškai, arba pareiškėjo prašymu, įpareigoja taikyti apsaugos priemones, kurios laikomos būtinomis ar tinkamomis siekiant sustabdyti skolininko turto mažėjimą, kol bus priimtas teismo sprendimas.

2. Apsaugos priemone gali būti laikinojo juridinio administratoriaus, turinčio išimtinis įgaliojimus administruoti skolininko turtą arba padėti skolininkui atlikti tokį administravimą, paskyrimas.

3. Apsaugos priemonės gali būti pritaikytos prieš pranešant skolininkui, jeigu tokie ankstyvi veiksmai bus laikomi būtiniais, kad būtų apsaugotas naudingas poveikis. Tačiau minėtas pranešimas jokiū būdu negali būti išsiųstas vėliau nei 10 dienų po termino, kuris būtų taikomas kitu atveju.“

SPECIALI ATGAIVINIMO PROCEDŪRA

Specialios atgaivinimo procedūros taikymo sąlygos, numatytos CIRE 1 straipsnio 2 dalyje

Antra pirmiau minėta procedūra, numatyta CIRE 1 straipsnio 2 dalyje, yra speciali atgaivinimo procedūra (PER – *Processo Especial de Revitalização*), kurios gali paprašyti įmonė, jeigu ji patiria ekonominių sunkumų arba jai neišvengiamai gresia nemokumas.

Specialios atgaivinimo procedūros tikslas ir formalumai

Specialiosios atgaivinimo procedūros tikslas, prašymas ją pradėti, su ja susiję formalumai ir sunkios ekonominės padėties sąvoka yra numatyti atitinkamai CIRE 17-A, 17-B ir 17-C straipsniuose.

„17-A straipsnis

Specialios atgaivinimo procedūros tikslas ir pobūdis

1. Specialia atgaivinimo procedūra siekiama suteikti galimybę įmonei, kurios sunki ekonominė padėtis arba gresiantis neišvengiamas nemokumas yra įrodyti, tačiau ji vis tiek gali būti išgelbėta, derėtis su savo atitinkamais kreditoriais, kad su jais galėtų sudaryti susitarimą, leisiantį atgaivinti įmonę.

2. Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyta procedūra gali pasinaudoti bet kuri įmonė, kuri rašytiniu ir pasirašytu pareiškimu patvirtina atitinkanti atgaivinimui būtiną sąlygą ir pateikia dar vieną pareiškimą, kurį ne daugiau kaip prieš 30 dienų pasirašė atestuotas apskaitininkas arba teisės aktų nustatyta audita atliekantis auditorius, kai teisės aktuose numatyta pareiga peržiūrėti finansines ataskaitas, ir kuriuo patvirtinama, kad pagal 3 straipsnyje nustatytus kriterijus įmonė tuo metu nėra nemoki.

3. Speciali atgaivinimo procedūra yra skubaus pobūdžio ir jai taikomos visos šiame kodekse nustatytos normos, kurios nėra nesuderinamos su jos pobūdžiu.“

„17-B straipsnis

Sunkios ekonominės padėties sąvoka

Taikant šį Kodeksą laikoma, kad įmonės ekonominė padėtis yra sunki, kai ji susiduria su dideliais sunkumais greitai įvykdyti savo įsipareigojimus dėl nepakankamo likvidumo arba dėl to, kad negali gauti kredito.“

„17-C straipsnis

Prašymas ir formalumai

1. *Speciali atgaivinimo procedūra pradeda įmonės ir kreditoriaus ar kreditorių, kurie nėra artimai susiję su įmone ir turi ne mažiau kaip 10 proc. susijusių nemažesnio prioriteto reikalavimų pagal 3 punkto b papunktį, prašymu, pateikus rašytinį pareiškimą pradėti derybas dėl įmonės atgaivinimo pagal patvirtintą gaivinimo planą.*

2. *Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytą pareiškimą pasirašo ir jo datą nurodo visi atitinkami pareiškėjai.*

3. *Įmonė pateikia teismui, kompetentingam paskelbti ją nemokia, pareiškimą, kuriame išdėsto 1 straipsnio dalyje nurodytą prašymą, ir kartu pateikia:*

a) *pirmiau minėtą rašytinį pareiškimą;*

b) *dokumentų, išvardytų 24 straipsnio 1 dalyje, kopijas, su kuriomis kreditoriai gali susipažinti sekretoriato per visą procedūros trukmę;*

c) *siūlomą gaivinimo planą, prie kurio pridedamas bent jau įmonės turto, finansinės ir kredito padėties aprašymas.*

4. *Gavęs ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytą prašymą, teisėjas nedelsdamas oficialia nutartimi paskiria laikinąjį teismo administratorių, o 32–34 straipsnių nuostatos taikomos mutatis mutandis.*

5. *Įmonei nedelsiant pranešama apie ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytą oficialią nutartį, o 37–38 straipsnių nuostatos taikomos mutatis mutandis.*

6. *Gavęs pagrįstą įmonės ir kreditoriaus ar kreditorių, kurie, laikantis 1 straipsnio dalies nuostatų, yra pateikę bent 5 proc. pareiškimų reikalavimų, arba gavęs pagrįstą bendrovės prašymą, teisėjas gali sumažinti 10 proc. ribą, nurodytą 1 straipsnio dalyje, atsižvelgdamas į bendrą pareiškimų reikalavimų sumą ir visų kreditorių sudėtį prašymo vertinimo metu.*

7. *Automatiškai arba laikinojo teismo administratoriaus prašymu, prie bylos medžiagos pridedamos specialios atgaivinimo procedūros, kurias pradėjo komercinės įmonės, su kuriomis įmonė turi kontroliavimo arba grupės ryšius pagal Komercinių įmonių kodeksą. Tokį prašymą taip pat gali pateikti bet kuri įmonė tomis aplinkybėmis, dėl kurių buvo pradėta speciali atgaivinimo procedūra.*

8. *Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyto arešto gali būti prašoma tik iki derybų termino, nurodyto 17-D straipsnio 5 dalyje, pradžios, laikantis tvarkos ir pateikiant visus kitus dokumentus, o 86 straipsnio 4 dalies nuostatos taikomos mutatis mutandis.“*

Be to, CIRE 17-D–17-I straipsniuose, skirtuose specialioms atgaivinimo procedūroms, numatyta:

vėlesni procedūriniai etapai (pvz., kvietimas visiems kreditoriams, nepasirašiusiems pareiškimo, kuriuo pradeda byla, dalyvauti derybose siekiant atgaivinti įmonę);

padariniai (pvz., procedūra neleidžia pradėti jokių kitų veiksmų siekiant iš skolininko išieškoti skolas);

derybų pabaiga patvirtinus gaivinimo planą, kurį įvykdžius bus atgaivinta įmonė, arba netvirtinant plano;

garantijas, dėl kurių susitarė skolininkas ir kreditoriai;

neteisminių susitarimų dėl skolų išieškojimo iš skolininko patvirtinimas.

SPECIALI MOKĖJIMO SUSITARIMO PROCEDŪRA

Specialios mokėjimo susitarimo procedūros taikymo sąlygos, numatytos CIRE 1 straipsnio 3 dalyje

Trečia procedūra, minima CIRE 1 straipsnio 3 dalyje, yra speciali mokėjimo susitarimo procedūra, numatyta CIRE 222-A–222-J straipsniuose.

Speciali mokėjimo susitarimo procedūra yra skubaus pobūdžio ir gali būti taikoma bet kuriam skolininkui, kuris nėra įmonė ir kurio sunki ekonominė padėtis yra patvirtinta arba kuriam gresia neišvengiamas nemokumas.

Pagal CIRE 222 straipsnį laikoma, kad skolininko ekonominė padėtis yra sunki, kai jis susiduria su dideliais sunkumais greitai įvykdyti savo įsipareigojimus dėl nepakankamo likvidumo arba dėl to, kad negali gauti kredito.

Ši speciali procedūra pradeda:

skolininkui ir vienam ar keliems kreditoriams pateikus rašytinį pareiškimą, kuriame nurodytas jų pageidavimas pradėti derybas dėl mokėjimo sutarties sudarymo,

arba

pateikus neteisminį susitarimą, pasirašytą skolininko ir kreditorių, atstovaujančių bent jau balsų daugumai.

Minėtas pareiškimas arba susitarimas kartu su kreditorių sąrašu ir visų numatytų skolų išieškojimo veiksmų sąrašu pateikiami teismui. Gavęs pareiškimą arba susitarimą, teismas paskiria laikinąjį teismo administratorių.

Iš karto po pranešimo apie oficialią nutartį dėl laikinojo teismo administratoriaus paskyrimo skolininkas turi išsiųsti registruotą laišką visiems kreditoriams, nepasirašiusiems pirminio pareiškimo arba susitarimo, ir pakviesti juos prisijungti prie susitarimo. Tais atvejais, kai skolininkas pateikia neteisminį mokėjimo susitarimą, sekretoriatas praneša kreditoriams, kurie nedalyvavo sudarant tokį susitarimą ir kurie yra įtraukti į skolininko nurodytų reikalavimų sąrašą. Paskelbus oficialią nutartį dėl laikinojo teismo administratoriaus paskyrimo „Citius“ svetainėje, bet kuris kreditorius per 20 dienų gali pateikti reikalavimus minėtam teismo administratoriui.

Tada laikinasis teismo administratorius sudaro reikalavimų sąrašą ir pateikia jį teismo sekretoriatui. Sąrašas taip pat skelbiamas „Citius“ svetainėje. Sąrašas gali būti apskūstas per penkias darbo dienas.

Poveikis kitoms procedūroms yra toks:

pradėjus specialią mokėjimo susitarimo procedūrą ir vėliau paskyrus laikinąjį teismo administratorių, skolininkui negali būti pareikštas joks kitas ieškinys dėl skolos išieškojimo;

užkertamas kelias sustabdyti būtiniausių viešųjų paslaugų teikimą;

sustabdomos visos nemokumo bylos, kurios buvo anksčiau iškeltos skolininkui siekiant pripažinti jo nemokumą, jeigu tokiose bylose nebuvo priimtas teismo sprendimas paskelbti nemokumą (panaikinama iš karto po mokėjimo susitarimo patvirtinimo);

sustabdomi numatyti skolų išieškojimo veiksmai (panaikinama iš karto po mokėjimo susitarimo patvirtinimo, išskyrus atvejus, kai minėtame susitarime numatyta juos tęsti);

sustabdomi senaties terminai arba galutiniai terminai, kuriuos skolininkas gali ginčyti.

Pradėjus bylos nagrinėjimą, skolininkui draudžiama imtis ypatingos svarbos veiksmų be išankstinio teismo administratoriaus leidimo.

Skolininko ir kreditorių derybos reglamentuojamos sąlygomis, dėl kurių susitaria visi dalyvaujantys asmenys, arba, jeigu susitarimo nėra, laikinojo teismo administratoriaus nustatytais taisyklėmis.

Kai derybos baigiamos vienbalsiai patvirtinus mokėjimo susitarimą, sudarytą su visais kreditoriais, minėtą susitarimą turi pasirašyti visi ir jis nedelsiant pridedamas prie bylos, kad teisėjas jį patvirtintų arba atmestų.

Jeigu derybos pasibaigia patvirtinus mokėjimo susitarimą ne su visais kreditoriais, minėtas susitarimas siunčiamas teismui, kad teisėjas jį patvirtintų arba atmestų, ir paskelbiamas „Citius“ svetainėje. Per 10 dienų nuo paskelbimo dienos suinteresuotosios šalys gali paprašyti nepatvirtinti plano.

Mokėjimo susitarimas laikomas patvirtintu, kai:

už jį balsuoja kreditoriai, kurių reikalavimai sudaro ne mažiau kaip trečdajį visų su balsavimo teisėmis susijusių reikalavimų, išvardytų reikalavimų sąrašė, ir už jį atiduodama daugiau kaip du trečdaliai visų balsų, o daugiau kaip pusė visų balsų atitinka nemažesnio prioriteto reikalavimus, neatsižvelgiant į

susilaikymą balsuojant,

arba

už jį balsuoja kreditoriai, kurių reikalavimai sudaro daugiau nei pusę visų su balsavimo teisėmis susijusių reikalavimų, o daugiau nei pusę šių balsų atitinka nemažesnio prioriteto reikalavimus, neatsižvelgiant į susilaikymą balsuojant.

Skolininkui arba daugumai kreditorių priėjus prie išvados, kad susitarimo pasiekti nepavyks, arba viršijus dviejų mėnesių terminą deryboms baigti, derybų procesas nutraukiamas. Nesudarius susitarimo, užbaigus procedūrą panaikinamas visas jos poveikis skolininkui, jeigu minėtas skolininkas vis dar nėra nemokus. Priešingu atveju užbaigus procedūrą skolininkas tampa nemokus.

Garantijos, dėl kurių susitarta su skolininku vykdant specialią mokėjimo susitarimo procedūrą, siekiant suteikti minėtam skolininkui finansines galimybes tęsti veiklą, išlaikomos net tada, kai užbaigus procedūrą skolininkas paskelbiamas nemokiu, taikant dviejų metų terminą. Be to, kreditoriai, kurie vykdant procedūrą finansavo skolininko veiklą, kad jis galėtų vykdyti mokėjimo susitarimą, turi bendrą turto kredito privilegiją, suteiktą anksčiau nei darbuotojams suteikta bendra turto kredito privilegija.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

CIRE 46 straipsnis nustato, kuris turtas priskiriamas nemokaus skolininko turtui:

„46 straipsnis

Nemokaus skolininko turto sąvoka

1. Nemokaus skolininko turtas skirtas patenkinti kreditorių reikalavimus dėl nemokumo po to, kai padengiamos jų pačių skolos, ir, išskyrus atvejus, kai numatyta kitaip, apima visą skolininko turtą nemokumo paskelbimo dieną, taip pat turtą ir teises, kurias skolininkas įgijo nagrinėjant bylą.

2. Turtas, kuriam netaikomas areštas, į nemokaus skolininko turtą įtraukiamas tik tuo atveju, jeigu skolininkas jį pateikia savo noru ir draudimas jį areštuoti nėra absoliutus.“

Šiuo atžvilgiu Portugalijos civilinio proceso kodekso 736 straipsnyje nustatyta, kad be prekių, kurias draudžiama konfiskuoti taikant specialią nuostatą, absoliutus draudimas areštuoti taikomas: nenusavinamiems daiktams ir teisėms; valstybei ar kitiems viešiesiems juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausančiam turtui; objektams, kurių konfiskavimas pažeistų gerus papročius arba dėl sumažėjusios komercinės vertės turėtų būti ekonomiškai pateisinamas; specialiai apeigoms skirtiems objektams; antkapiams; prietaisams ir objektams, kurie yra būtini neįgaliesiems ir ligonių gydymui.“

4 Kokių įgaliojimų atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Šie įgaliojimai yra numatyti CIRE 223 ir 224 straipsniuose:

Skolininko vykdomas administravimas

„223 straipsnis

Apribojimas dėl įmonių

Šios nuostatos taikomos tik tais atvejais, kai nemokaus skolininko turtas yra įmonės turtas.“

„224 straipsnis

Skolininko vykdomo administravimo išankstinės sąlygos

1. Teismo sprendime, kuriuo paskelbiamas nemokumas, teisėjas gali nurodyti, kad nemokaus skolininko turtą administruos skolininkas.

2. Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytam sprendimui taikomos šios išankstinės sąlygos:

a) skolininkas paprašė tokio administravimo;

b) skolininkas jau pateikė arba įsipareigojo per 30 dienų nuo teismo sprendimo, kuriuo paskelbiamas nemokumas, pateikti nemokumo planą, kuriame numatytas įmonės veiklos tęstinumas;

c) nėra pagrindo nerimauti, kad bus vilkinamas bylos nagrinėjimas ar atsiras kitų kreditoriams nepalankių sąlygų;

d) pareiškėjas, prašantis jį paskelbti nemokiu, su tuo sutinka, kai minėtas pareiškėjas nėra skolininkas.

3. Administravimas taip pat patikimas skolininkui, jeigu skolininkas to paprašo, ir taip nusprendžia kreditoriai ataskaitiniame vertinimo susirinkime arba prieš jį vykusiame susirinkime, neatsižvelgiant į tai, ar yra 2 straipsnio dalies c ir d punktuose nurodytos išankstinės sąlygos, o 2 straipsnio dalies b punkte numatytas terminas skaičiuojamas nuo dienos, kurią kreditoriai priėmė tokį sprendimą.“

Specialisto paskyrimas ir statusas

Nemokumo specialisto įgaliojimai ir reikalaujama kvalifikacija yra nustatyti CIRE 52, 53 ir 55 straipsniuose:

„52 straipsnis

Paskyrimas teisėjo sprendimu ir statusas

1. Teisėjas yra kompetentingas skirti nemokumo specialistą.

2. 32 straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos skiriant nemokumo specialistą, tačiau teisėjas gali atsižvelgti į informaciją, kurią pateikė skolininkas arba kreditorių komisija, jeigu tokia yra, arba kreditoriai. Tai taip pat taikoma tuo atveju, kai nemokaus skolininko turtas yra susijęs su įmone, turinčia veikiančią padalinį ar padalinius, arba kai nemokumo byla yra ypač sudėtinga, o skiriant nemokumo specialistą pirmenybė teikiama laikinajam teismo administratoriui, einančiam pareigas nemokumo paskelbimo dieną.

3. Nepažeidžiant šio Kodekso nuostatų, samdymo pagal oficialius sąrašus procesas ir nemokumo specialisto statusas yra nustatyti specialiaime įstatyme.

4. Jeigu nemokumo byla yra ypač sudėtinga arba reikia specialių nemokumo specialisto žinių, teisėjas gali, automatiškai arba bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu, paskirti daugiau nei vieną nemokumo specialistą. Kai teikiamas toks prašymas, pareiškėjas turi pateikti tinkamai pagrįstą pasiūlymą dėl paskirtino nemokumo specialisto, taip pat mokėti atlygį siūlomam nemokumo specialistui, jeigu toks nemokumo specialistas bus paskirtas, o nemokaus skolininko turtas bus nepakankamas tokiam atlygiui mokėti.

5. Kilus nesutarimams tarp teisėjo pagal 1 straipsnio dalį paskirto nemokumo specialisto ir bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu paskirtų nemokumo specialistų, priėjus aklavietę pirmenybė teikiama teisėjo paskirto nemokumo specialisto nuomonei.

6. Kai skolininkas yra komercinė įmonė, kuri pagal Komercinių įmonių kodeksą turi kontroliavimo arba grupės ryšius su kitomis įmonėmis, kurioms siūloma iškelti nemokumo bylą, teisėjas, automatiškai arba skolininko ar kreditorių prašymu, gali paskirti vieną nemokumo specialistą visoms įmonėms. Tokiu atveju teisėjas taip pat turi paskirti dar vieną nemokumo specialistą, kuriam pavedama atlikti tik tos pačios grupės skolininkams pateiktų reikalavimų vertinimą iškart po to, kai tokius reikalavimus patvirtina pirmasis nemokumo specialistas.“

„53 straipsnis

Kreditorių teisė pasirinkti kitą specialistą

1. Jeigu iki balsavimo prie bylos medžiagos pridėdamas pasiūlymo priėmimą patvirtinantis dokumentas, kreditorių susirinkime kreditoriai, paskyrę nemokumo specialistą, gali išrinkti kitą asmenį eiti pareigas, nepriklausomai nuo to, ar jis įtrauktas į oficialų sąrašą, ir priimti sprendimą dėl jo atlygio, už kurį balsuoja dauguma balsavimo teisę turinčių asmenų ir kuriam skiriama dauguma balsų. Susilaikiusių asmenų balsai neskaičiuojami.

2. Asmuo, neįtrauktas į oficialų sąrašą, gali būti renkamas tik tais atvejais, kai tai pateisinama dėl nemokios įmonės dydžio, įmonės veiklos srities specifiškumo ar bylos sudėtingumo.

3. Teisėjas gali atsisakyti kreditorių išrinktą asmenį paskirti nemokumo specialistu vietoje dabartinio specialisto tik tuo atveju, jeigu teisėjas mano, kad toks asmuo neturi geros reputacijos ar negali eiti savo pareigų, kreditorių patvirtintas atlygis yra akivaizdžiai per didelis arba, kai atitinkamas asmuo nėra įtrauktas į oficialų sąrašą, nėra nė vienos iš ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytų aplinkybių.“

„55 straipsnis

Pareigos ir jų vykdymas

1. Be kitų pavestų užduočių, nemokumo specialistas, bendradarbiaudamas su kreditorių komisija, jeigu tokia yra, ir jos prižiūrimas, turi:

a) parengti nemokios šalies skolų padengimą, naudodamas turimus nemokaus skolininko pinigus, tiksliau sumas, gautas pardavus nemokaus skolininko turto dalį, kurią parduoti turi nemokumo specialistas;

b) tuo pačiu užtikrinti nemokios šalies teisių išsaugojimą ir naudojimąsi jomis bei įmonės veiklos tęstinumą, vengdamas kuo labiau pabloginti jos ekonominę padėtį.

2. Išskyrus atvejus, kai privaloma turėti teisinį atstovą ar būtina iš anksto susitarti su kreditorių komisija, nemokumo specialistas asmeniškai vykdo pareigas. Nemokumo specialistas gali raštu pavesti konkrečius veiksmus kitam nemokumo specialistui, kuris yra įtrauktas į atnaujintus oficialius sąrašus.

3. Specialistai ar kiti pagalbiniai darbuotojai, kuriems mokamas atlyginimas arba ne, įskaitant patį skolininką, savo atsakomybe gali padėti nemokumo specialistui vykdyti jo pareigas, jeigu iš anksto gauna kreditorių komisijos arba teisėjo, kai tokios komisijos nėra, sutikimą.

4. Nemokumo specialistas nustatytam ar nenustatytam laikui gali samdyti darbuotojus, reikalingus nemokaus skolininko turtui likviduoti arba įmonės veiklai tęsti. Tačiau naujų sutarčių galiojimas baigsis galutinai uždarius padalinį, kuriame darbuotojai teikia tokias paslaugas, arba, jeigu nesutarta kitaip, perdavimo metu.

5. Nemokumo specialistas taip pat iš anksto turi pateikti kreditorių komisijai ir teismui visą informaciją, reikalingą nemokaus skolininko turtui administruoti ir likviduoti.

6. Nemokumo specialisto prašymu ir tais atvejais, kai nemokumo specialistas negali tiesiogiai susipažinti su reikalinga informacija, teisėjas įpareigoja bet kuriuos viešuosius subjektus ir kredito įstaigas, atsižvelgdamas į jų atitinkamus dokumentus, pateikti informaciją, kuri laikoma būtina ar naudinga nagrinėjant bylą, konkrečiau – apie turtą, kuris yra nemokaus skolininko turto dalis.

7. Už šio straipsnio 2 dalies paskutinėje dalyje nurodyto nemokumo specialisto atlygį atsako nemokumo specialistas, kuris pavedė tokį darbą, ir pastarasis nemokumo specialistas yra atsakingas už veiksmus, kurių imasi nemokumo specialistas, kuriam buvo pavestas darbas pagal toje pačioje straipsnio dalyje nurodytą įgaliojimų perdavimą.

8. Gavęs kreditorių komisijos sutikimą, nemokumo specialistas gali nustoti daryti, įforminti arba duoti sutikimus bet kurioje teismo byloje, kurios šalimi yra nemoki šalis arba nemokaus skolininko turtas.“

Teisminė priežiūra

Teisėjas atlieka nemokumo specialisto veiklos priežiūrą pagal CIRE 58 straipsnį:

„58 straipsnis

Teisėjo atliekama priežiūra

Nemokumo specialistas pareigas vykdo prižiūrimas teisėjo, kuris bet kuriuo metu gali pareikalauti informacijos bet kuriuo klausimu arba pateikti ataskaitą apie atliktą veiklą bei administravimo ir likvidavimo būklę.“

Kreditorių komisija taip pat turi teisę atlikti nemokumo specialisto veiklos priežiūrą pagal CIRE 68 straipsnį.

Nemokumo specialisto atlygis

Nemokumo specialisto atlygis nustatomas pagal CIRE 60 straipsnį:

„60 straipsnis

Atlygis

1. Teisėjo paskirtas nemokumo specialistas turi teisę gauti atlygį, numatytą atitinkamose sąlygose, ir gauti išlaidų, kurias jis pagrįstai laikė naudingomis ar būtinomis, atlyginimą.

2. Kai nemokumo specialistą išrenka kreditorių susirinkimas, jo atlygis yra toks, koks nurodytas atitinkamame sprendime.

3. Nemokumo specialistas, anksčiau nesutikęs su kreditorių susirinkimo nustatytu atlygiu už nemokumo plano sudarymą, įmonės valdymą po ataskaitinio vertinimo susirinkimo ar patvirtinto nemokumo plano priežiūrą, gali pasitraukti iš pareigų, jeigu tai padarys atitinkamame susirinkime, kuriame priimamas sprendimas.“

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Reikalavimai, nukreipti į nemokaus skolininko turtą, gali būti išskaitomi iš skolų minėtam nemokaus skolininko turtui, jeigu yra vykdomi CIRE 99 straipsnio reikalavimai:

„99 straipsnis

Įskaitymas

1. Nepažeidžiant kitų šio Kodekso nuostatų, paskelbus nemokumą pareiškėjai gali išskaityti savo reikalavimus iš skolų turtui, su sąlyga, kad yra vykdomas bent vienas iš šių reikalavimų:

a) išankstinės teisinės įskaitymo sąlygos buvo įvykdytos iki nemokumo paskelbimo;

b) reikalavimas, nukreiptas į nemokaus skolininko turtą, atitiko Civilinio proceso kodekso 847 straipsnyje nustatytus reikalavimus iki priešpriešinių reikalavimų.

2. Taikant a ir b punktus, netaikomos šios nuostatos:

a) Civilinio proceso kodekso 780 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė atsisakyti termino;

b) ankstyvas terminas ir konvertavimas į grynuosius pinigus, taikant 91 straipsnio 1 dalies ir 96 straipsnio nuostatas.

3. Įskaitymui netrukdo tai, kad įsipareigojimai yra išreikšti skirtingomis valiutomis ar skaičiavimo vienetais, jeigu vietoje priešpriešinio reikalavimo patenkinimo atliekamas tarpusavio konvertavimas yra nemokamas, o konvertavimas atliekamas pagal valiutos kursą, galiojantį įskaitymo poveikio dieną.

4. Įskaitymas neleidžiamas:

a) jeigu į turtą nukreipta skola susidarė po nemokumo paskelbimo, konkrečiau dėl to, kad nemokaus skolininko turto naudai buvo panaikinti veiksmai;

b) jeigu kreditorius reikalavimą įsigijo iš kito asmens po nemokumo paskelbimo dienos;

c) naudojant nemokios šalies skolas, už kurias skolininkas neatsako savo turtu;

d) įskaitant skolas skolininkui ir su nemokumu susijusius subordinuotuosius reikalavimus.“

Be bendrosios CIRE 99 straipsnio taisyklės, galioja ir kitos teisinės nuostatos, numatančios įskaitymo galimybę: CIRE 102 straipsnio 3 dalies e punktas, 154 straipsnio 1 dalis, 242 straipsnio 3 dalis ir 286 straipsnis.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nemokumo poveikis galiojančioms sutartims, kurių šalis yra skolininkas, priklauso nuo sutarties pobūdžio ir yra visų pirma numatytas CIRE 102–119 straipsniuose:

„102 straipsnis

Bendrasis principas dėl tęsiamos veiklos

1. Nepažeidžiant tolesnių straipsnių nuostatų, jeigu paskelbus nemokumą bet kuri dvišalė sutartis nėra visiškai įvykdyta nemokios arba kitos šalies, sutarties vykdymas sustabdomas, kol nemokumo specialistas nuspręs įvykdyti sutartį arba atsisakys ją vykdyti.
2. Tačiau kita šalis gali nustatyti pagrįstą laikotarpį, per kurį nemokumo specialistas turėtų pasinaudoti tokia galimybe, kuriam pasibaigus laikoma, kad sutartį atsisakyta vykdyti.
3. Kai nemokumo specialistas atsisako įvykdyti sutartį ir nepažeidžiant bylų atskyrimo, jei taikoma:
 - a) nė viena iš šalių neturi teisės susigrąžinti tai, kas jau buvo įvykdyta;
 - b) nemokaus skolininko turtui galima reikalauti kompensacijos, kurios vertė atitinka skolininko jau atlikto mokėjimo sumą, kai jos dar nesuteikė kita šalis;
 - c) kita šalis turi teisę pateikti reikalavimą, nukreiptą į skolininko neįvykdytos mokėjimo dalies vertę, atėmus atitinkamos kompensacijos, kuri dar nebuvo suteikta, vertę;
 - d) teisė gauti kompensaciją už nuostolius, padarytus kitai šaliai dėl sutarties nevykdymo:
 - i) neviršija bet kurio įpareigojimo, nustatyto pagal b punktą, vertės;
 - ii) išskaičiuojama iš sumos, kurią turi teisę gauti kita šalis, taikant c punktą;
 - iii) yra reikalavimas nemokumo byloje;
 - e) bet kuri šalis gali pareikšti apie c ir d punktuose nurodytų įsipareigojimų išskaitymą iš b punkte nurodytų įsipareigojimų, neviršijant atitinkamų sumų.
4. Vykdomo galimybe piktnaudžiaujama tada, kai yra akivaizdu, kad nemokus skolininkas negalės laiku įvykdyti sutartinių įsipareigojimų.“

„103 straipsnis

Nedalomos paslaugos

1. Jei sutartyje reikalaujama, kad kita šalis teiktų paslaugą, kuri pagal savo pobūdį nėra pakeičiama arba kuri ją suteikus gali būti padalyta į skirtingas dalis, kurios nėra lengvai pakeičiamos ir yra susijusios funkcinio ryšiu, o nemokumo specialistas atsisako vykdyti sutartį:
 - a) ankstesnio straipsnio 3 dalies b punkte nurodyta teisė yra pakeičiama teise reikalauti, kad kita šalis grąžintų tai, kas jau buvo suteikta, siekiant atspindėti atitinkamą praturtėjimą nemokumo paskelbimo metu;
 - b) ankstesnio straipsnio 3 dalies c punkte numatytos teisės tikslas yra visų sutartinių paslaugų verčių skirtumas, jeigu jis yra palankus kitai šaliai;
 - c) kita šalis, pateikusi reikalavimą nemokumo byloje, turi teisę į išlaidų atlyginimą arba paslaugų dalies, suteiktos iki nemokumo paskelbimo, vertės atgavimą, atsižvelgiant į tai, ar tokia paslauga yra pakeičiama, ar ne.
2. Tačiau kita šalis turi teisę baigti teikti savo paslaugą ir pareikalauti, kad jai būtų sumokėta mokėtina kompensacijos dalis, tačiau tokiu atveju nebetaikomos 1 straipsnio dalies ir ankstesnio straipsnio nuostatos.
3. Jeigu nemokumo specialistas neatsisako vykdyti sutarties, kitos šalies teisė gauti kompensaciją reiškia tik reikalavimą, nukreiptą į turto dalį, viršijančią vertę, kuri būtų buvusi apskaičiuota taikant 1 straipsnio dalies c punkto nuostatas, jeigu nemokumo specialistas būtų nusprendęs atsisakyti vykdyti sutartį.
4. Kai nemokios šalies pagal sutartį teikiama paslauga yra tokio pobūdžio, kaip nurodyta 1 straipsnio dalyje, ir nemokumo specialistas atsisako vykdyti sutartį:
 - a) ankstesnio straipsnio 3 dalies b punkte nurodyta teisė nebetaikoma arba ji pakeičiama teise atgauti mokėjimo dalies, atliktos iki nemokumo paskelbimo, vertę, atsižvelgiant į tai, ar tokia paslauga yra pakeičiama, ar ne;
 - b) 1 straipsnio dalies b punkto nuostatos taikomos, kai kita šalis taip pat turi teisę į suteiktos paslaugos kompensaciją, taip pat yra pateikusi reikalavimą dėl nemokumo.
5. Kai nemokios šalies pagal sutartį teikiama paslauga yra tokio pobūdžio, kaip nurodyta 1 straipsnio dalyje, ir nemokumo specialistas neatsisako vykdyti sutarties, kitos šalies teisė gauti mokėtiną kompensaciją sudaro visą į turą nukreiptą reikalavimą.
6. Jeigu nepakeičiama paslauga suskaidoma į savarankiškas dalis ir už vieną ar kelias tokias dalis jau buvo sumokėta, ankstesnės straipsnio dalys taikomos tik likusioms dalims ir joms atitinkamai paskirstoma kompensacija.“

„104 straipsnis

Pardavimas su nuosavybės teisės išlaikymu ir panašios operacijos

1. Sudarius pirkimo-pardavimo sutartį su nuosavybės teisės išlaikymu, pagal kurią pardavėjas yra nemoki šalis, kita šalis gali reikalauti laikytis sutarties, jeigu prekė jau buvo pristatyta nemokumo paskelbimo dieną.
2. Nuomotojo nemokumo atveju finansinės nuomos sutarčiai ir nuomos sutarčiai taikomos ankstesnės straipsnio dalies nuostatos su sąlyga, kad išnuomotas daiktas taps nuomininko nuosavybe atlikus visus sutartus mokėjimus.
3. Kai pirkėjas arba nuomininkas yra nemoki šalis, o daiktas yra minėto pirkėjo ar nuomininko nuosavybė, nemokumo specialisto pagal 102 straipsnio 2 dalį nustatytas terminas negali pasibaigti anksčiau nei penkios dienos po ataskaitinio vertinimo susirinkimo dienos, išskyrus tuos atvejus, kai atitinkamo turto vertė gali gerokai sumažėti per tą laiką ir kita šalis apie tai aiškiai įspėja nemokumo specialistą.
4. Nuosavybės išlaikymo sąlygą sutartyse, kuriomis siekiama parduoti konkretų daiktą, kurio pirkėjas yra nemoki šalis, galima užginčyti tik tada, kai ji yra suformuluota raštu ir iki daikto pristatymo momento.
5. Nemokumo specialisto atsisakymo vykdyti sutartį, kai tai yra priimtina, pasekmės yra nustatytos 102 straipsnio 3 dalyje. Suprantama, kad atitinkamame c punkte nurodytos teisės objektas yra teigiamo mokėjimų ar nuomos sumos, numatytos iki sutarties pabaigos, atnaujintų iki nemokumo paskelbimo dienos taikant 91 straipsnio 2 dalies nuostatas, ir daikto vertės atsisakymo vykdyti dieną skirtumo sumokėjimas, kuris yra reikalavimas nemokumo byloje, jeigu kita šalis yra pardavėjas arba nuomotojas, arba teigiamas šios pastarosios vertės ir tokios sumos skirtumas, jeigu minėta kita šalis yra pirkėjas arba nuomininkas.“

„105 straipsnis

Pardavimas be pristatymo

1. Nepažeidžiant 107 straipsnio nuostatų, jeigu pardavėjo įsipareigojimas pristatyti dar nėra įvykdytas, tačiau turtas jau yra perduotas:
 - a) nemokumo specialistas negali atsisakyti vykdyti sutarties pardavėjo nemokumo atveju;
 - b) nemokumo specialisto atsisakymo vykdyti sutartį pirkėjo nemokumo atveju turi 104 straipsnio 5 dalyje nustatytas pasekmes, kurios taikomos mutatis mutandis.
2. Ankstesnės pastraipos nuostatos taip pat taikomos mutatis mutandis sutartims, kuriomis perduodamos kitos turto naudojimo teisės.“

„106 straipsnis

Preliminarūs susitarimas

1. Jeigu preliminarųjį susitarimą sudaręs pardavėjas tampa nemokus, nemokumo specialistas negali atsisakyti vykdyti galiojančios preliminariosios sutarties, jeigu daiktas jau yra perduotas pirkėjui.
2. Jeigu nemokumo specialistas atsisako vykdyti preliminarųjį pirkimo-pardavimo sutartį, 104 straipsnio 5 dalies nuostatos bus taikomos mutatis mutandis, neatsižvelgiant į tai, kas tapo nemokus – pirkėjas ar pardavėjas.“

„107 straipsnis

Operacijos su konkrečia pristatymo diena

1. Jeigu prekių pristatymas arba finansinių paslaugų, turinčių rinkos kainą, teikimas turi būti atliekamas konkrečią dieną arba per tam tikrą terminą, o tokia diena arba terminas sueina po nemokumo paskelbimo, nė viena šalis negali reikalauti vykdyti įsipareigojimus. Pirkėjas arba pardavėjas, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių, turės tik teisę gauti pakoreguotas kainas ir prekių ar finansinės paslaugos rinkos kainos skirtumą antrą dieną po dienos, kurią paskelbiamas nemokumas, kai yra sutartys, turinčios tą pačią įvykdymo dieną arba terminą, ir toks mokėjimas, kurio reikalaujama iš nemokios šalies, yra laikomas reikalavimu nemokumo byloje.
2. Bet kuriuo atveju pardavėjas grąžina jau sumokėtas sumas ir gali kompensuoti tokį įsipareigojimą jam ankstesne straipsnio dalimi suteiktu reikalavimu, kuris neviršija atitinkamų sumų dydžio. Kai pardavėjas yra nemoki šalis, teisė grąžinti reiškia kitos šalies reikalavimą nemokumo byloje.
3. Taikant ankstesnę straipsnio dalį, finansinėmis paslaugomis laikoma:
 - a) vertybinių popierių pateikimas, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra akcijos, sudarančios ne mažiau kaip 10 proc. įmonės kapitalo, ir sutartyje numatytas atsiskaitymas nėra tik finansinio pobūdžio;
 - b) brangiųjų metalų pristatymas;
 - c) mokėjimai grynaisiais pinigais, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai nustatomi pagal užsienio valiutos kursą, įstatymų nustatyta palūkanų norma, skaičiavimo vienetą arba kitų prekių ar paslaugų kainą;
 - d) pasirinkimo sandoriai ar kitos teisės į a ir b punktuose nurodytų prekių pardavimą ar pristatymą arba c punkte nurodytus mokėjimus.
4. Kai skirtingi su finansinėmis paslaugomis susiję sandoriai yra įtraukti į preliminariąją sutartį, kuri gali būti nutraukiama tik kaip vienas vienetas nevykdymo atveju, taikant šį straipsnį ir 102 straipsnį sandorių rinkinys yra laikomas dvišale sutartimi.
5. Operacijoms su konkrečia pristatymo diena, kurioms netaikoma 1 straipsnio dalis, 104 straipsnio 5 dalies nuostatos taikomos mutatis mutandis.“

„108 straipsnis

Išperkamoji nuoma, kai nuomininkas yra nemoki šalis

1. Paskelbus nemokumą, išperkamosios nuomos sutartis, kai nemoki šalis yra nuomininkas, nenustoja galiojusi, tačiau nemokumo specialistas visada gali nutraukti tokią sutartį, apie tai įspėjęs prieš 60 dienų, jeigu trumpesnio laikotarpio nepakanka pagal įstatymus ar sutartį.
2. Ankstesnės straipsnio dalies išimtis taikoma tuomet, kai nuoma yra susijusi su nemokios šalies gyvenamąja vieta; tokiu atveju nemokumo specialistas gali tik pareikšti, kad teise į nuomos mokesčių, susikaupusių per 60 dienų po tokio pareiškimo, nebūs galima pasinaudoti nemokumo byloje. Tokiu atveju nuomotojas turės teisę reikalauti žalos atlyginimo nemokumo byloje dėl žalos, patirtos išskeldinant nesumokėjus vieno ar daugiau iš pirmiau nurodytų nuomos mokesčių, neviršijant vieno ketvirtadalio mokesčių sumos.
3. Jeigu nemokumo specialistas nutraukia sutartį, kaip numatyta 1 straipsnio dalyje, įvykdant reikalavimą nemokumo byloje reikia sumokėti sumas, mokėtinas už laikotarpį nuo pasekmių atsiradimo dienos iki sutartyje nurodyto termino pabaigos arba dienos, kurią sutartį kitu atveju būtų galėjusi nutraukti nemoki šalis, atėmus išlaidas, kurias nuomotojas patyrė teikdamas paslaugas šiuo laikotarpiu, taip pat pajamas, gautas alternatyviai naudojant nuomojamą turtą, su sąlyga, kad jos priskirtinos ankstyvai sutarties galiojimo pabaigai, visas sumas atnaujinus pagal 91 straipsnio 2 dalį iki sutarties nutraukimo pasekmių atsiradimo dienos.
4. Nuomotojas negali reikalauti nutraukti sutartį paskelbus apie nuomininko nemokumą remdamasis kuriuo nors iš šių pagrindų:
 - a) nuomos ar nuomos mokesčių už laikotarpį iki nemokumo paskelbimo dienos nemokėjimu;
 - b) nuomininko finansinės padėties pablogėjimu.
5. Kai tokiu būdu išnuomotas daiktas nuomininko paskelbimo nemokiu dieną dar nebuvo perduotas tokiam nuomininkui, tiek nemokumo specialistas, tiek nuomotojas gali nutraukti sutartį ir bet kuris iš jų gali nustatyti kitą pagrįstą terminą šiuo tikslu, kuriam suėjus nebegalima pasinaudoti teise nutraukti sutartį.“

„109 straipsnis

Išperkamoji nuoma, kai nuomotojas yra nemoki šalis

1. Paskelbus nemokumą, išperkamosios nuomos sutartis, kai nemoki šalis yra nuomotojas, nenustoja galiojusi, o bet kuri šalis gali nutraukti sutartį tik pasibaigus nustatytam terminui, nepažeidžiant atvejų, kai sutartį privaloma pratęsti.
2. Tačiau jeigu daiktas nebuvo perduotas nuomininkui nemokumo paskelbimo dieną, 108 straipsnio 5 dalies nuostatos taikomos mutatis mutandis.
3. Taip išnuomoto daikto vykstant nemokumo bylai perdavimas nepanaikina nuomotojo teisių, kurias jis tokiomis aplinkybėmis turi pagal civilinę teisę.“

„110 straipsnis

Atstovavimo ir valdymo sutartys

1. Atstovavimo sutartys, įskaitant pavedimo sutartis, kurios yra susijusios su nemokaus skolininko turtu, nustato galioti, kai atstovaujamas asmuo paskelbiamas nemokiu, net jeigu atstovavimas taip pat buvo suteiktas ginant atstovo ar trečiosios šalies interesus. Atstovas neturės jokių teisės gauti patirtos žalos atlyginimą.
2. Tačiau bus laikoma, kad atstovavimo sutartis toliau galioja:
 - a) jeigu atstovui reikia atlikti veiksmus, kad būtų išvengta numatomos žalos nemokaus skolininko turtui, kol nemokumo specialistas imsis reikiamų priemonių;
 - b) tokį laikotarpį, per kurį atstovas vykdė pareigas, ne dėl savo kaltės nežinodamas, kad jo atstovaujamas asmuo yra paskelbtas nemokiu.
3. 2 punkto a papunktyje nurodytu atveju atstovo atlygis ir išlaidų kompensavimas sudaro skolą, nukreiptą į nemokaus skolininko turtą, o 2 dalies b punkto atveju – skolininko skolą.
4. Ankstesnių straipsnio dalių nuostatos taikomos mutatis mutandis visoms kitoms sutartims, pagal kurias nemoki šalis patikėjo tvarkyti turto reikalus trečiajai šaliai, suteikdama nedaug savarankiškumo, konkrečiau – portfelio ir turto valdymo sutartims.“

„111 straipsnis

Ilgalaikių paslaugų sutartis

1. Sutarčių, kuriose nustatytas reikalavimas teikti ilgalaikes paslaugas nemokios šalies naudai ir kurių galiojimas nesibaigia taikant 110 straipsnio nuostatas, galiojimas nėra sustabdomas paskelbus nemokumą, o bet kuri šalis gali jas nutraukti pagal 108 straipsnio 1 dalį, kuri taikoma mutatis mutandis.
2. Dėl išankstinio sutarties nutraukimo reikia sumokėti tik kompensaciją už žalą, padarytą tada, kai sutartį nutraukia nemokumo specialistas, ir tokiu atveju kompensacija apskaičiuojama mutatis mutandis pagal 108 straipsnio 3 dalį ir yra laikoma kitos šalies reikalavimu nemokumo byloje.“

„112 straipsnis

Įgaliotiniai

1. Išskyrus 110 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytus atvejus, įgaliotiniai, susiję su nemokaus skolininko turtu, nustato galioti paskelbus apie atstovaujamos šalies nemokumą, net jeigu jie taip pat buvo suteikti ginant asmens, veikiančio kaip įgaliotinis, arba trečiosios šalies interesus.
2. Veiksmams, kuriuos atlieka asmuo, veikiantis kaip įgaliotinis, pasibaigus įgaliotinių terminui, 81 straipsnio 6 ir 7 dalyse taikomos mutatis mutandis.
3. Asmuo, veikiantis kaip įgaliotinis, kuriam ne dėl jo kaltės nėra žinoma, kad jo atstovaujama šalis buvo paskelbta nemokia, nėra atsakingas trečiųjų šalių atžvilgiu už veiksmo neveiksmingumą dėl panaikintų atstovavimo įgaliotinių.“

„113 straipsnis

Darbuotojų nemokumas

1. Paskelbus apie darbuotojų nemokumą, darbo sutartis nenutraukiama.
2. Iš nemokios šalies gali būti reikalaujama atlyginti nuostolius, patirtus dėl galimo sutartinių įsipareigojimų pažeidimo.“

„114 straipsnis

Skolininko teikiamos paslaugos

1. 113 straipsnio nuostatos taikomos sutartims, pagal kurias nemoki šalis, kuri yra fizinis asmuo, turi teikti paslaugą, išskyrus atvejus, kai tokia paslauga yra įmonės, kurios savininkas yra minėtas fizinis asmuo, veiklos dalis ir yra nepakeičiama.
2. Nepažeidžiant ankstesnės pastraipos nuostatų, 111 straipsnio nuostatos bus taikomos mutandis sutartims, kurių dalykas yra ilgalaikis skolininko paslaugų teikimas. Tačiau pareiga mokėti kompensaciją atsiranda tik tuo atveju, kai sutartį nutraukia kita šalis.“

„115 straipsnis

Būsimų reikalavimų perleidimas ir įkeitimas

1. Kai skolininkas yra fizinis asmuo, kuris iki paskelbimo apie jo nemokumą yra suteikęs arba įkeitęs būsimus reikalavimus, kylančius iš darbo ar paslaugų teikimo sutarties, arba teisę ateityje gauti kitus mokėjimus, pavyzdžiui, bedarbio pašalpą ir senatvės pensiją, toks veiksmas bus taikomas tik pajamoms, susijusioms su laikotarpiu iki nemokumo paskelbimo dienos, nuo tos dienos likusia einamojo mėnesio dalimi ir artimiausiais 24 mėnesiais.
2. Skolininko iki paskelbimo apie jo nemokumą atliktas perleidimas ar įkeitimas, kurio objektas yra nuomos ar išperkamosios nuomos mokėjimai pagal išperkamosios nuomos sutartį, kurios nemokumo specialistas negali panaikinti pagal 104 straipsnio 2 dalį ar nutraukti pagal 109 straipsnio 1 dalį, neatsižvelgiant į tai, ar skolininkas yra fizinis asmuo, bus taikomas tik mokėjimams, susijusiems su laikotarpiu iki nemokumo paskelbimo, likusia einamojo mėnesio dalimi tą dieną ir kitu mėnesiu.
3. Skolininkas, turintis ankstesnėse straipsnio dalyse nurodytų reikalavimų, gali juos įskaityti su skolomis paveldimam turtui, nepažeisdamas 99 straipsnio 1 dalies b punkto ir 99 straipsnio 4 dalies b–d punktų.“

„116 straipsnis

Einamosios sąskaitos

Paskelbus nemokumą, reikės nutraukti einamųjų sąskaitų sutartis, kurias yra pasirašiusi nemoki šalis, ir uždaryti atitinkamas sąskaitas.“

„117 straipsnis

Ūkinės bendrijos

1. Ūkinės bendrijos panaikinamos dėl joms priklausančios sutarties šalies nemokumo.
2. Ūkinės bendrijos narys turi perduoti nemokiam partneriui savo dar nepadengtų nuostolių dalį, kuri jam tenka privalomai, tačiau pasilieka teisę reikalauti atliktų mokėjimų, kaip kredito pagal nemokumą, kurie negali būti įtraukti į jam tenkančią nuostolių dalį.“

„118 straipsnis

Papildomos įmonių grupės ir Europos ekonominių interesų grupės

1. Nepažeidžiant kitų sutartyje numatytų nuostatų, papildoma įmonių grupė ir Europos ekonominių interesų grupės nėra likviduojamos dėl vieno ar kelių grupės narių nemokumo.
2. Nemokiu paskelbtas narys gali pasitraukti iš papildomos įmonių grupės.
3. Sutarties sąlygos, pagal kurias reikalaujama, kad nemokiu paskelbtas narys atlygintų likusiems nariams ar grupei padarytą žalą, negalioja.“

„119 straipsnis

Privalomosios nuostatos

1. Bet kuris šalių susitarimas, kuriuo draudžiama taikyti ankstesnes šio skyriaus nuostatas arba jų taikymas ribojamas, yra negaliojantis.
2. Visų pirma negalioja tos sąlygos, pagal kurias vienos iš šalių nemokumas gali būti pagrindas nutraukti sutartį arba tokiu atveju kita šalis įgyja teisę gauti kompensaciją, panaikinti arba nutraukti sutartį kitomis nei šiame skyriuje nustatytos sąlygos.
3. Taikant ankstesnių punktų nuostatas, nemokumas gali būti pateisinamas pagrindas panaikinti arba nutraukti sutartį dėl sutartinių mokėjimų pobūdžio ir turinio.“

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Poveikis byloms

Kai paskelbiamas nemokumas, kreditoriai negali imtis jokių vykdymo veiksmų [CIRE 88 straipsnio 1 dalis].

Poveikis reikalavimams

Nemokumo poveikis reikalavimams, susijusiems su nemokaus skolininko turtu, nustatyti CIRE 90–101 straipsniuose:

„90 straipsnis

Reikalavimų, susijusių su nemokumu, vykdymas

Nemokumo bylos metu nemokaus skolininko kreditoriai gali naudotis savo teisėmis tik pagal šio Kodekso nuostatas.“

„91 straipsnis

Iš karto padengtinios skolos

1. Paskelbus nemokumą, visiems nemokios šalies įsipareigojimams netaikoma sąlyga, kad mokėjimai turi būti atliekami iš karto.
2. Visi įsipareigojimai, kurių vykdymo dar negalima pareikalauti nemokumo paskelbimo dieną ir už kuriuos neturi būti mokamos atlygintinos palūkanos arba kurių palūkanų norma yra mažesnė nei įstatymų nustatyta palūkanų norma, laikomi sumažintais iki sumos, kuri, jeigu apskaičiuotos palūkanos būtų pridėtos prie tokios sumos taikant įstatymų nustatytą normą arba normą, kuri yra lygi įstatymų nustatytos normos ir sutartos normos skirtumui, už laikotarpį, kuriuo atidedamas mokėjimo terminas, atitiktą atitinkamo įsipareigojimo vertę.
3. Jeigu įpareigojimą galima padalyti, ankstesnės straipsnio dalies nuostatos taikomos kiekvienam iš mokėjimų, kurių dar negalima pareikalauti.
4. Apskaičiuojant laikotarpį, kuriuo atidedamas mokėjimo terminas, laikoma, kad mokėjimas būtų atliekamas dieną, nuo kurios galima reikalauti įvykdyti įsipareigojimus, arba dieną, nuo kurios tai greičiausia įvyktų, kai pastaroji diena nėra nustatyta.
5. Ankstesnėse straipsnio dalyse numatytas skolos dydžio sumažinimas taikomas ir tada, kai termino pranašumas buvo prarastas dėl to, kad nemokumas dar nebuvo teisiškai paskelbtas, kaip nustatyta Civilinio proceso kodekso 780 straipsnio 1 dalyje.
6. Kreditoriaus teisių subrogacija, kai nemoki šalis įvykdo trečiosios šalies įsipareigojimą, bus proporcinga sumai, sumokėjai padengiant tokios trečiosios šalies skolos sumą, atnaujintą pagal 2 straipsnio dalį.
7. Ankstesnės straipsnio dalies nuostatos taikomos regreso teisei kitų skolininkų atžvilgiu.“

„92 straipsnis

Mokėjimo planai

Neatidėliotinas skolų, įtrauktų į mokesčių ar socialinio draudimo įmokų mokėjimo planus, mokėjimas pagal 91 straipsnio 1 dalį turi tokį poveikį, kuris numatytas atitinkamuose teisės aktuose nesilaikant tokio plano. Sumos, kurios gali būti išreikalautos, apskaičiuojamos pagal minėtų teisės aktų nuostatas.“

„93 straipsnis

Išlaikymas

Teisė reikalauti išlaikymo iš nemokios šalies už laikotarpį po nemokumo paskelbimo gali būti nukreipta į jos turtą tik tuo atveju, jeigu nė vienas iš Civilinio proceso kodekso 2009 straipsnyje nurodytų asmenų negali suteikti tokio išlaikymo. Tokiu atveju teisėjas nustato atitinkamą sumą.“

„94 straipsnis

Reikalavimai pagal sąlygą dėl sutarties nutraukimo

Reikalavimai, kuriems taikoma sąlyga dėl sutarties nutraukimo, nemokumo bylose vertinami kaip besąlygiški iki tokios sąlygos įvykdymo, nepažeidžiant pareigos grąžinti atliktus mokėjimus, kai sąlyga yra įvykdoma.“

„95 straipsnis

Solidarioji atsakomybė ir garantai

1. Kreditoriai gali reikalauti, kad solidariai atsakingi skolininkai ir garantai grąžintų visas skolas iš kiekvieno skirtingo nemokaus skolininko turto, tačiau bendra suma, gauta padengiant visų tokių skolininkų skolas, negali viršyti kredito sumos.

2. Teisėmis, susijusiomis su nemokiu skolininku, kurios atsiranda dėl to, kad ateityje skolą gali sumokėti solidariai atsakingas bendraskolis arba garantas, nemokumo byloje gali būti pasinaudota tik kaip reikalavimu pagal išankstinę sąlygą, jeigu pirmiau nurodytos skolos kreditorius nepareikalauja jos grąžinti.“

„96 straipsnis

Reikalavimų konvertavimas

1. Tam, kad atitinkamas savininkas galėtų dalyvauti byloje:

a) nepiniginiai reikalavimai yra padengiami apskaičiuota verte eurais nemokumo paskelbimo dieną;

b) piniginiai reikalavimai, kurių sumos nenustatytos, yra padengiami apskaičiuota verte eurais nemokumo paskelbimo dieną;

c) užsienio valiuta ar indeksais išreikšti reikalavimai yra padengiami eurais pagal valiutos kursą, galiojantį nemokumo paskelbimo dieną atitinkamo mokėjimo vietoje.

2. Pripažinus 1 straipsnio a ir c punktuose nurodytus reikalavimus, laikoma, kad jie yra konvertuoti į eurus.“

„97 straipsnis

Kredito privilegijų ir realių garantijų panaikinimas

1. Paskelbus nemokumą, panaikinama:

a) bendros kredito privilegijos, kurios papildo valstybės, vietos valdžios institucijų ir socialinės apsaugos institucijų turimus reikalavimus nemokumo byloje, nustatytos likus daugiau nei 12 mėnesių iki nemokumo bylos pradžios dienos;

b) specialios kredito privilegijos, kurios papildo valstybės, vietos valdžios institucijų ir socialinės apsaugos institucijų turimus reikalavimus nemokumo byloje, nustatytos likus daugiau nei 12 mėnesių iki nemokumo bylos pradžios dienos;

c) teisinės hipotekos, kurias buvo prašoma įregistruoti per du mėnesius iki nemokumo bylos pradžios dienos ir kurios papildo valstybės, vietos valdžios institucijų ir socialinės apsaugos institucijų turimus reikalavimus nemokumo byloje;

d) nekilnojamojo ar kilnojamojo turto, kuriam taikoma registracija ir kuris sudaro nemokaus skolininko turto dalį, garantijos, kurios turi būti registruojamos, papildančios reikalavimus nemokumo byloje ir jau parengtos, bet dar neįregistruotos ir joms netaikomas registracijos prašymas;

e) realios garantijos, taikomos turtui, sudarančiam nemokaus skolininko turto dalį, kurios papildo reikalavimus, laikomus mažesnio prioriteto reikalavimais.

2. Paskelbus nemokumą, draudžiama registruoti teisinės hipotekas, kuriomis garantuojami reikalavimai nemokumo byloje, įskaitant ir pasibaigus bylos nagrinėjimui, išskyrus atvejus, kai atitinkamas prašymas buvo pateiktas iki minėto paskelbimo arba hipotekos yra tokios, kaip nurodyta 1 dalies c punkte, likus dviem mėnesiams iki tos pačios dienos.“

„98 straipsnis

Privilegijos suteikimas prašančiam kreditoriui

1. Nemokiu paskelbto asmens prašymu, nemažesnio prioriteto kreditorių reikalavimams bus suteikta bendra reikalavimų privilegija, kuri yra mažiausio prioriteto, nukreipta į visą kilnojamąjį turtą, kuris yra nemokaus skolininko turto dalis, dėl ketvirtadalio atitinkamos sumos, kuri atitinka ne daugiau kaip 500 PV.

2. Jeigu nagrinėti kreditoriaus pradėtą bylą trukdo vėliau iškeltoje byloje paskelbtas skolininko nemokumas, ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyta privilegija suteikiama anksčiau iškeltos bylos pareiškėjui; 264 straipsnio 3 dalies b punkte numatytu atveju atsakomybė už bendrą garantiją, taikomą prašymą pateikusių sutuoktinių kilnojamajam turtui ir pusei bendros nuosavybės, tenka anksčiau iškeltos bylos pareiškėjui, neatsižvelgiant į jos poveikio sustabdymą.“

„99 straipsnis

Įskaitymas

1. Nepažeidžiant kitų šio Kodekso nuostatų, paskelbus nemokumą pareiškėjai gali išskaityti savo reikalavimus iš skolų turtui, su sąlyga, kad yra vykdomas bent vienas iš šių reikalavimų:

a) išankstinės teisinės įskaitymo sąlygos buvo įvykdytos iki nemokumo paskelbimo;

b) reikalavimas, nukreiptas į nemokaus skolininko turtą, atitiko Civilinio proceso kodekso 847 straipsnyje nustatytus reikalavimus iki priešpriešinių reikalavimų.

2. Taikant a ir b punktus, netaikomos šios nuostatos:

a) Civilinio proceso kodekso 780 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė atsisakyti termino;

b) ankstyvas terminas ir konvertavimas į grynuosius pinigus, taikant 91 straipsnio 1 dalies ir 96 straipsnio nuostatas.

3. Įskaitymui netrukdo tai, kad įsipareigojimai yra išreikšti skirtingomis valiutomis ar skaičiavimo vienetais, jeigu vietoje priešpriešinio reikalavimo patenkinimo atliekamas tarpusavio konvertavimas yra nemokamas, o konvertavimas atliekamas pagal valiutos kursą, galiojantį įskaitymo poveikio dieną.

4. Įskaitymas neleidžiamas:

a) jeigu į turtą nukreipta skola susidarė po nemokumo paskelbimo, konkrečiau dėl to, kad nemokaus skolininko turto naudai buvo panaikinti veiksmai;

b) jeigu kreditorius reikalavimą įsigijo iš kito asmens po nemokumo paskelbimo dienos;

c) naudojant nemokios šalies skolas, už kurias skolininkas neatsako savo turtu;

d) įskaitant skolas skolininkui ir mažesnio prioriteto reikalavimus.“

„100 straipsnis

Senaties ir senaties terminų skaičiavimo sustabdymas

Priėmus teismo sprendimą dėl nemokumo paskelbimo, sustabdomas senaties ir visų senaties terminų, kuriuos skolininkas gali užginčyti vykstant bylos nagrinėjimui, skaičiavimas.“

„101 straipsnis

Likvidavimo sistemos

Šiame skyriuje nustatytos taisyklės taikomos nepažeidžiant Vertybinių popierių kodekso 283 ir paskesnių straipsnių nuostatų.“

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškilimo metu, nagrinėjimui?

Nemokumo bylos poveikis nagrinėjamos byloms yra nustatytas CIRE 85–89 straipsniuose:

„85 straipsnis

Poveikis nagrinėjamos byloms

1. Paskelbus nemokumą, prie nemokumo bylos prijungiamos visos bylos, kuriose nagrinėjami su nemokaus skolininko turtu susiję klausimai, iškelto skolininkui ar net trečiosioms šalims, jeigu jų rezultatas gali turėti įtakos turto vertei, taip pat visos skolininko iškelto bylos, susijusios išimtinai su turtu, su sąlyga, kad tokio prijungimo prašo nemokumo specialistas, kai tai tikslinga bylos nagrinėjimo tikslais.
2. Teisėjas prašo teismo ar kompetentingos institucijos atsiųsti visų bylų, kuriose buvo konfiskuotos ar areštuotos su nemokaus skolininko turtu susijusios prekės, medžiaga, kad ją būtų galima prijungti prie nemokumo bylos.
3. Nemokumo specialistas pakeičia nemokią šalį visose ankstesnėse straipsnio dalyse nurodytose bylose, neatsižvelgiant į tai, ar jų medžiaga yra prijungta prie nemokumo bylos medžiagos, ir ar yra gautas kitos šalies sutikimas.“

„86 straipsnis

Nemokumo bylų prijungimas

1. Nemokumo specialisto prašymu, prie nemokumo bylų prijungiamos bylos, kurias nagrinėjant nemokiais buvo paskelbti asmenys, teisėtai atsakingi už nemokios šalies skolas, arba susituokusio fizinio asmens atveju – sutuoktinis, jeigu turto režimas nėra turto atskyrimas.
2. Kai skolininkas yra komercinė įmonė, toks pat poveikis bus taikomas ir byloms, kurias nagrinėjant nemokiomis paskelbiamos įmonės, kurias pagal Komercinių įmonių kodeksą kontroliuoja minėta įmonė arba kurios priklauso tai pačiai įmonių grupei.
3. 2 straipsnio dalyje nurodytas prijungimas gali būti skirtas automatiškai teisėjo, nagrinėjančio bylą, prie kurios prijungiami dokumentai, sprendimu arba jo gali reikalauti visi skolininkai, paskelbti nemokiais nagrinėjant bylas, kurios bus prijungiamos.
4. Kai dėl nagrinėjamų klausimų bylas nagrinėja skirtingos kompetencijos teismai, prijungimas galimas tik tuo atveju, jeigu to prašo specializuotos kompetencijos teisme iškelto bylos nemokumo specialistas arba sprendimą dėl nemokumo priima tą pačią bylą nagrinėjantis teisėjas.“

„87 straipsnis

Arbitražo susitarimai

1. Nepažeidžiant galiojančių tarptautinių sutarčių nuostatų, arbitražo susitarimų, susijusių su ginčais, kuriuose dalyvauja nemoki šalis ir kurių rezultatas gali turėti įtakos turto vertei, veiksmingumas bus sustabdomas.
2. Bylos, kurios yra nagrinėjamos nemokumo paskelbimo dieną, bus atitinkamai tęsiamos, nepažeidžiant, jei taikoma, 85 straipsnio 3 dalies ir 128 straipsnio 5 dalies nuostatų.“

„88 straipsnis

Vykdyto bylos

1. Dėl nemokumo paskelbimo bus sustabdytos visos vykdyto bylos arba nemokaus skolininko kreditorių taikomos priemonės, turinčios įtakos nemokaus skolininko turtui ir neleidžiančios pradėti ar vykdyti nemokaus skolininko kreditorių bylų. Tačiau, jeigu priemonės yra kitoms šalims iškelto bylos, vykdymas bus tęsiamas tokių šalių atžvilgiu.
2. Kai vykdymas nukreiptas prieš kitas šalis ir nereikia prisijungti prie bylos pagal 85 straipsnio 2 dalį, prijungti siunčiami tik bylos, susijusios su nemokia šalimi, nuorašai.
3. Vykdyto bylos, sustabdytos pagal 1 straipsnio dalį, nutraukiamos nemokios šalies atžvilgiu, kai tik nemokumo byla užbaigiama pagal 230 straipsnio 1 dalies a ir d punktus, išskyrus atvejus, kai siekiama pasinaudoti teise panaikinti sprendimą.
4. Nemokumo specialistas turi pranešti raštu ir, pageidautina, elektroninėmis priemonėmis vykdyto pareigūnams, paskirtiems nagrinėjant vykdyto bylą, kuriai įtakos turi nemokumo paskelbimas, apie kuriuos žinoma minėtam nemokumo specialistui, arba pranešti teismui, kai vykdyto bylą pradeda teismo sekretorius, apie ankstesnėje straipsnio dalyje aprašytų faktų atsiradimą.“

„89 straipsnis

Bylos, susijusios su nemokaus skolininko skolomis

1. Tris mėnesius po nemokumo paskelbimo dienos negali būti siūlomi jokie vykdyto veiksmai dėl nemokaus skolininko skolų mokėjimo.
2. Bylų, įskaitant vykdyto bylas, susijusias su nemokaus skolininko skolomis, nagrinėjimas tęsiamas jas prijungiant prie nemokumo bylų, išskyrus vykdyto veiksmus, susijusius su mokesčių skolomis.“

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Nemokumo organus sudaro nemokumo specialistas, kreditorių komisija ir kreditorių susirinkimas. Kreditoriai dalyvauja kreditorių komisijos ir kreditorių susirinkimo veikloje pagal CIRE 66–80 straipsnių nuostatas:

„66 straipsnis

Teisėjo skiriama kreditorių komisija

1. Prieš kreditorių susirinkimą, konkrečiau – priimdamas sprendimą dėl nemokumo paskelbimo, teisėjas paskiria kreditorių komisiją, sudarytą iš trijų ar penkių narių ir dviejų pakaitinių narių. Pageidautina, kad pirmininkavimas būtų pavestas didžiausiam įmonės kreditoriui, o pasirenkant kitus narius būtų užtikrintas tinkamas skirtingų kreditorių klasių, išskyrus mažesnio prioriteto kreditorius, atstovavimas.
2. Teisėjas gali nuspręsti neskirti ankstesnėje straipsnio dalyje minimos komisijos, jeigu, jo manymu, tai pateisinama dėl nedidelio nemokaus skolininko turto dydžio, likvidavimo paprastumo ar riboto nemokaus skolininko kreditorių skaičiaus.
3. Taikant 1 straipsnio dalį, vienas iš komisijos narių atstovauja darbuotojams, kurie turi reikalavimų įmonei, o šio nario pasirinkimas atitiks pačių darbuotojų arba darbuotojų komisijos, jeigu ji sudaryta, paskyrimą.
4. Kreditorių komisijos nariais gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys. Kai pasirenkamas juridinis asmuo, minėtas juridinis asmuo paskirs savo atstovą, įformindamas įgaliojimą arba dokumentą, pasirašytą asmens, turinčio teisę prisiimti įsipareigojimus įmonės vardu.
5. Valstybės ir socialinės apsaugos institucijos gali būti skiriamos pirmininkauti kreditorių komisijai tik tuo atveju, jeigu bylos medžiagoje yra oficialus vyriausybės nario, atsakingo už atitinkamų subjektų priežiūrą, įsakymas, kuriuo leidžiama vykdyti šią funkciją ir kuriame nurodytas atstovas.“

„67 straipsnis

Kreditorių susirinkimo veiksmai

1. Kreditorių susirinkimas gali apsieiti be kreditorių komisijos, pakeisti bet kurį iš teisėjo paskirtų komisijos narių ar pakaitinių narių, išrinkti du papildomus narius ir, teisėjui nesudarius komisijos, pats sudaryti komisiją iš trijų, penkių ar septynių narių ir dviejų pakaitinių narių, paskirti pirmininką ir bet kuriuo metu pakeisti jos sudėtį, neatsižvelgiant į tai, ar tam yra pagrįsta priežastis.
2. Susirinkimo išrinkti kreditorių komisijos nariai neturi būti kreditoriai, o renkantis juos, kaip ir skiriant pirmininką, susirinkimas neprivalo taikyti 66 straipsnio 1 dalyje numatytų kriterijų ir turi taikyti tik 66 straipsnio 3 dalyje nustatytą kriterijų.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus kreditorių susirinkimas priims 53 straipsnio 1 dalyje nustatyta dauguma, išskyrus atvejus, kai sprendimas priimamas dėl nario atleidimo dėl pateisinamos priežasties.“

„68 straipsnis

Kreditorių komisijos pareigos ir įgaliojimai

1. Be kitų jai specialiai pavestų užduočių, komisija yra atsakinga už nemokumo specialisto priežiūrą ir bendradarbiavimą su juo.

2. Vykdydama savo pareigas, komisija gali nevaržomai nagrinėti skolininko sąskaitas ir prašyti, kad nemokumo specialistas pateiktų informaciją, kuri, jos manymu, yra būtina.“

„69 straipsnis

Kreditorių komisijos sprendimai

1. Kreditorių komisija susirenka, kai ją sukviečia pirmininkas arba kiti du nariai.

2. Komisija negali svarstyti klausimų, jeigu nedalyvauja dauguma jos narių. Sprendimai bus priimami dalyvaujančių narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, pirmininko balsas yra lemiamas.

3. Balsavimas raštu bus leidžiamas vykstant svarstymams, jeigu tam iš anksto pritarė visi nariai.

4. Kreditorių komisijos sprendimus teisėjui praneš atitinkamas pirmininkas.

5. Kreditorių komisijos sprendimai negali būti skundžiami teisme.“

„70 straipsnis

Komisijos narių atsakomybė

Komisijos nariai turi atsakyti nemokaus skolininko kreditoriams už žalą, padarytą dėl jų kaltės nevykdant pareigų, ir bus taikomos 59 straipsnio 4 dalies nuostatos.“

„71 straipsnis

Išlaidų kompensavimas

Kreditorių komisijos nariams atlygis nėra mokamas ir jie turi teisę tik į išlaidų, būtinų jų pareigoms atlikti, atlyginimą.“

„72 straipsnis

Dalyvavimas kreditorių susirinkime

1. Kreditorių susirinkime turi teisę dalyvauti visi asmenys, turintys reikalavimų nemokumo byloje, taip pat asmenys, turintys 95 straipsnio 2 dalyje nurodytas teises, kuriomis pagal tą nuostatą negalima naudotis vykstant bylos nagrinėjimui.

2. Šio straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatos taikomos mutatis mutandis teisei dalyvauti mažesnio prioriteto reikalavimų turėtojams susirinkime.

3. Kreditoriams gali atstovauti specialių įgaliojimų turintis atstovas.

4. Kai tai būtina sklandžiai veiklai, teisėjas gali nustatyti, kad susirinkime dalyvauja tik tie reikalavimų turėtojai, kurių reikalavimai siekia konkrečią sumą, kuri negali būti didesnė kaip 10 000 eurų. Kreditoriams, kuriems taikomas toks apribojimas, gali atstovauti kitas kreditorius, kurio reikalavimas yra ne mažesnis už nustatytą ribą, arba jie gali susiburti į grupę, kad būtų pasiekta reikalinga suma, ir turėti bendrą atstovą.

5. Nemokumo specialistas, kreditorių komisijos nariai ir skolininkas bei skolininko direktoriai turi teisę ir pareigą dalyvauti susirinkime.

6. Susirinkime taip pat gali dalyvauti ne daugiau kaip trys darbuotojų komisijos atstovai arba, jeigu tokios komisijos nėra, ne daugiau kaip trys paskirti darbuotojų atstovai. Jame taip pat gali dalyvauti prokuratūros atstovai.“

„73 straipsnis

Balsavimo teisės

1. Reikalavimai suteikia vieną balsą už kiekvieną eurą arba jo dalį, jeigu tokie reikalavimai jau buvo pripažinti galutiniu sprendimu, pateiktu priede, kuriuo patvirtinami reikalavimai ir nustatomas jų eiliškumas, vėlesnėje patikrinimo priemonėje arba tada, kai įvykdomos abi šios sąlygos:

a) kreditorius jau yra pateikęs reikalavimą byloje arba, jeigu dar nėra pasibaigęs teismo sprendime nustatytas terminas pareikšti reikalavimus, tokie reikalavimai yra pateikiami pačiame susirinkime vien tik siekiant dalyvauti tame susirinkime;

b) nemokumo specialistas arba kreditorius, turintis balsavimo teisę, neužginčija reikalavimų susirinkime.

2. Balsų, kuriuos suteikia reikalavimas pagal išankstinę sąlygą, skaičių visada nustato teisėjas, atsižvelgdamas į tikimybę, kad ši sąlyga bus įvykdyta.

3. Mažesnio prioriteto reikalavimai nesuteikia balsavimo teisių, išskyrus tuos atvejus, kai kreditorių susirinkimo sprendimas yra susijęs su nemokumo plano patvirtinimu.

4. Suinteresuotosios šalies prašymu, teisėjas gali suteikti balsus pagal ginčijamus reikalavimus, nustatydamas atitinkamą sumą, įvertindamas visus susijusius klausimus, įskaitant mažesnio prioriteto reikalavimo sumos ir pobūdžio tikimybę, o kai yra reikalavimų pagal išankstinę sąlygą, tikimybę, kad ši sąlyga bus įvykdyta.

5. Teisėjo sprendimas, nurodytas ankstesnėje straipsnio dalyje, negali būti apskųstas.

6. Susirinkimo priimti sprendimai jokiais aplinkybėmis nebus laikomi negaliojančiais dėl vėlesnio patvirtinimo, kad kreditoriai iš tikrųjų turėjo teisę į kitokį balsų skaičių, nei buvo suteikta.

7. Nepažeidžiant kitų ankstesnėse straipsnio dalyse numatytų klausimų, reikalavimai su realiomis garantijomis, už kurias skolininkas nėra asmeniškai atsakingas, suteikia po vieną balsą už kiekvieną atitinkamos sumos arba vertės, suteiktos kaip garantija, jeigu ši yra mažesnė, eurą.“

„74 straipsnis

Pirmininkavimas

Kreditorių susirinkimui pirmininkauja teisėjas.“

„75 straipsnis

Kreditorių susirinkimo sušaukimas

1. Kreditorių susirinkimą sušaukia teisėjas savo iniciatyva arba nemokumo specialisto, kreditorių komisijos prašymu, arba kreditorius ar kreditorių grupės, kurių reikalavimai, teisėjo vertinimu, sudaro bent penktadalį visų nemažesnio prioriteto reikalavimų.

2. Apie kreditorių susirinkimo datą, laiką, vietą ir darbotvarkę bus nedelsiant pranešama suinteresuotosioms šalims likus ne mažiau kaip 10 dienų, paskelbiant pranešimą „Citius“ svetainėje ir ant skolininko registruotos buveinės ar gyvenamosios vietos ir skolininko padalinių durų skelbiamuose pranešimuose.

3. Penki didžiausi kreditoriai, taip pat skolininkas, skolininko direktoriai ir darbuotojų komisija taip pat bus informuoti apie susirinkimo datą, laiką ir vietą pranešimais, siunčiamais registruotu paštu, taikant tokį patį išankstinio pranešimo terminą.

4. Ankstesnėse straipsnio dalyse nurodytuose pranešimuose ir skelbimuose taip pat nurodoma:

a) bylos identifikavimas;

b) skolininko vardas ir pavardė arba pavadinimas ir registruota buveinė arba gyvenamoji vieta, jeigu žinoma;

c) pranešimas pareiškėjams, kurie dar nepateikė savo reikalavimų, apie būtinybę tai padaryti, jeigu dar nesuėjo teismo sprendime nustatytas terminas reikalavimams pateikti, informuojant juos, kad reikalavimai dėl dalyvavimo susirinkime gali būti pareikšti pačiame susirinkime, jeigu minėtas terminas dar nesuėjo susirinkimo dieną;

d) galimi dalyvavimo apribojimai, kaip nustatyta 72 straipsnio 4 dalyje, nurodant informaciją apie galimybes susiburti į grupę ar turėti atstovą.“

„76 straipsnis

Susirinkimo atidėjimas

Teisėjas gali nuspręsti atidėti susirinkimą nusprenddamas, kad susirinkimas bus atnaujintas per artimiausias 15 darbo dienų.“

„77 straipsnis

Dauguma

Kreditorių susirinkime sprendimai priimami suteiktų balsų dauguma, išskyrus tuos atvejus, kai šiame Kodekse nustatyta didesnė dauguma arba kiti reikalavimai. Skaičiuojant balsus neatsižvelgiama į susilaikiusių asmenų balsus, neatsižvelgiant į dalyvaujančių ar atstovaujamų kreditorių skaičių arba turimų reikalavimų procentinę dalį.“

„78 straipsnis

Skundas teisėjui ir apskundimas

1. Nemokumo specialistas arba bet kuris kreditorius, turintis balsavimo teisę, gali žodžiu ar raštu teisėjui pateikti skundą, kad susirinkimo sprendimai prieštarauja bendram kreditorių interesui, jeigu skundas pateikiamas pačiame susirinkime.

2. Sprendimą, kuriuo skundas patenkinamas, gali apskūsti bet kuris kreditorius, kuris balsavo už tokį sprendimą; sprendimą netenkinti skundo gali apskūsti tik skundo pateikėjas.“

„79 straipsnis

Informavimas

Susirinkimo prašymu, nemokumo specialistas pateiks susirinkimui informaciją visais klausimais, kurie priskiriami jo kompetencijai.“

„80 straipsnis

Kreditorių susirinkimo įgaliojimai

Susirinkimas gali atšaukti visus kreditorių susirinkimo priimtus sprendimus, o palankiu susirinkimo sprendimu leidžiama imtis tik tų veiksmų, kuriems atlikti pagal šį Kodeksą reikalingas kreditorių komisijos sutikimas.“

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti nemokaus skolininko turtu pagal CIRE 149, 150, 157 ir 158 straipsnius:

„149 straipsnis

Turto konfiskavimas

1. Priėmus teismo sprendimą dėl nemokumo paskelbimo, apskaitos dokumentai ir visas turtas, sudarantis nemokaus skolininko turtą, bus konfiskuoti, net jeigu:

a) jiems taikomas blokavimo įsakymas, jie yra įkeisti arba kitaip areštuoti ar laikomi bet kurioje byloje, išskyrus tuos, kurie buvo konfiskuoti dėl baudžiamosios veikos ar tiesiog administracinio nusižengimo;

b) jie buvo suteikti kreditoriams pagal Civilinio proceso kodekso 831 ir paskesnius straipsnius.

2. Jeigu turtas jau buvo perduotas, pardavimo pajamos bus konfiskuojamos, jeigu tokios pajamos dar nebuvo sumokėtos ar padalytos kreditoriams.“

„150 straipsnis

Konfiskuoto turto perdavimas

1. Teisė konfiskuoti turtą atsiranda paskelbus nemokumą, o nemokumo specialistas, nepažeisdamas Civilinio proceso kodekso 756 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, turi užtikrinti, kad turtas būtų nedelsiant perduotas jam, kad jis būtų už jį atsakingas. Toks saugojimas bus reglamentuotas bendrosiomis taisyklėmis, ypač tomis, kurios yra taikomos įkeisto turto teisiniam saugojimui.

2. Konfiskavimą atlieka nemokumo specialistas, padedamas kreditorių komisijos arba minėtos komisijos atstovo, jeigu toks yra, ir, prireikus, dalyvaujant kreditoriui, reikalaujančiam paskelbti nemokumą, ir nemokiai šaliai.

3. Kai nemokumo specialistui yra nepatogu asmeniškai konfiskuoti turtą, kai prekės yra kitame rajone, nei tas, kuriame skelbiamas nemokumas, tokį konfiskavimą atlieka bankroto administratorius, o turtas patikimas specialiam saugotojui, tačiau nemokumo specialisto nurodymu.

4. Konfiskavimas atliekamas areštuojant turtą arba tiesiogiai perduodant turtą pagal detalizuotą sąrašą, laikantis šių taisyklių:

a) jeigu turtas jau buvo patikėtas teismo saugotojui, jis paliekamas ten pat, nors gali būti pateikiamas ir išimtinu nemokumo specialisto nurodymu;

b) jeigu kyla sunkumų prižiūrint turtą arba kyla abejonų, kuris turtas yra saugomas, nemokumo specialistas gali paprašyti teismo sekretoriaus nuvykti į vietą, kurioje yra laikomas turtas, ir, pašalinus sunkumus arba išsklaidžius abejones, turtas bus perduotas minėtam sekretoriui;

c) kai konfiskavimas yra užginčijamas arba jam priešinamasi, nemokumo specialistas gali paprašyti teisėtvarkos pareigūnų pagalbos, o durys ar seifas gali būti atidaryti jėga; tokiu atveju parengiamas oficialus pranešimas apie įvykį;

d) turto konfiskavimą sudaro turto aprašymas, įvertinimas ir paėmimas saugojimui;

e) tiek areštuojant turtą, tiek perduodant turtą pagal detalizuotą sąrašą, nemokumo specialistas arba jo padėjėjas parengs dokumentą, kuriame bus aprašytas ir sunumeruotas turtas, kaip atlikus inventorizaciją, prireikus nurodant priskirtą vertę, kai turtas perduodamas nemokumo specialistui ar specialiajam saugotojui, ir nurodant visus su byla susijusius klausimus;

f) dokumentą pasirašo procedūrą stebėjęs asmuo ir konfiskuoto turto savininkas ar turėtojas arba, kai pastarasis negali ar nenori pasirašyti, du esami liudytojai.

5. Išskeldinant nemokią šalį iš jos įprastinės gyvenamosios vietos, taikomos Civilinio proceso kodekso 862 straipsnio nuostatos.

6. Nemokumo specialisto gauti mokėjimai grynaisiais pinigais, išskyrus sumas, būtinas einamosioms administracinėms išlaidoms padengti, turi būti nedelsiant pervedami į nemokumo specialisto pasirinktą kredito įstaigą.“

„157 straipsnis

Ankstytvas uždarymas

Nemokumo specialistas gali uždaryti skolininko padalinius arba tik vieną ar kelis iš jų iki ataskaitinio vertinimo susirinkimo:

a) kai yra palanki kreditorių komisijos nuomonė, jeigu tokia komisija yra sudaryta;

b) su sąlyga, kad tam neprieštarauja skolininkas, kai kreditorių komisija nesudaryta, arba jeigu teisėjas, nepaisydamas skolininko prieštaravimo, leidžia tai daryti motyvuodamas, kad atidėjus tokią priemonę iki pirmiau minėto susirinkimo dienos gerokai sumažėtų nemokaus skolininko turtas.“

„158 straipsnis

Turto pardavimo pradžia

1. Kai įsiteisėja teismo sprendimas, kuriuo paskelbiamas nemokumas, ir įvyksta ataskaitinis vertinimo susirinkimas, nemokumo specialistas nedelsdamas parduoda visą konfiskuotą nemokaus skolininko turtą, nepriklausomai nuo įsipareigojimų, su sąlyga, kad kreditorių sprendimais, priimtais minėtame susirinkime, neprieštaraujama tokiam pardavimui.
2. Tačiau nemokumo specialistas anksti parduoda nemokaus skolininko turtą, kurio negalima išsaugoti, nes jis gali būti prarastas arba gali sumažėti jo vertė.
3. Jeigu būtų nuspręsta anksti parduoti turtą, kaip numatyta ankstesnėje straipsnio dalyje, nemokumo specialistas apie tai praneša skolininkui, kreditorių komisijai, jeigu ji yra sudaryta, ir teisėjui ne mažiau kaip prieš dvi dienas iki pardavimo bei sprendimą paskelbia „Citius“ svetainėje.
4. Teisėjas gali sustabdyti ankstyvą turto pardavimą, kaip nurodyta 2 straipsnio dalyje, savo iniciatyva arba skolininko, kreditorių komisijos ar bet kurio nemokumo ar nemokaus skolininko kreditorių prašymu. Apie šį sprendimą nedelsiant pranešama nemokumo specialistui, skolininkui, kreditorių komisijai ir prašymą pateikusiam kreditoriui. Sprendimas negali būti apskųstas.
5. Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytame prašyme suinteresuotoji šalis turi pateikti motyvuotą pagrindimą dėl turto nepardavimo ir, kai įmanoma, pateikti perspektyvią nemokumo specialisto numatytų veiksmų alternatyvą.“

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Reikalavimų nemokiam skolininkui klasės ir reikalavimų, pateiktų išskėlus nemokumo bylą, įskaitant nemokaus skolininko skolas, tvarkymas iš esmės numatyti CIRE 47–51 straipsniuose:

„47 straipsnis

Nemokaus skolininko kreditorių sąvoka ir reikalavimų nukreiptų į nemokaus skolininko turtą, klasės

1. Paskelbus nemokumą, visi reikalavimai, nukreipti į nemokios šalies turtą, arba garantuoti nemokaus skolininko turto dalį sudarančiu turtu, kurių pagrindas atsirado iki nemokumo paskelbimo, yra laikomi nemokaus skolininko kreditoriais, nepriklausomai nuo jų pilietybės ar nuolatinės gyvenamosios vietos.
2. Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyti reikalavimai, taip pat lygiaverčiai reikalavimai ir atitinkamos skolos šiame Kodekse atitinkamai vadinami reikalavimais nemokumo byloje ir nemokaus skolininko skolomis.
3. Reikalavimai, kurių įsigijimas nagrinėjant bylą yra įrodytas, prilyginami reikalavimams nemokumo byloje nemokumo paskelbimo dieną.
4. Taikant šį Kodeksą, reikalavimai nemokumo byloje yra:
 - a) „garantuoti“ ir „privilegiuoti“ reikalavimai, kuriems atitinkamai suteiktos realios garantijos, įskaitant specialiąsias kredito privilegijas, ir bendrosios kredito privilegijos, taikomos turtui, kuris sudaro nemokaus skolininko turto dalį, iki sumos, atitinkančios garantuoto turto arba bendrųjų privilegijų vertę, atsižvelgiant į galimus taikomus suvaržymus;
 - b) „mažesnio prioriteto“ reikalavimai, išvardyti kitame straipsnyje, išskyrus tuos atvejus, kai jiems suteikiamos bendrosios ar specialiosios kredito privilegijos arba teisinės hipotekos, kurių galiojimas nepasibaigia dėl paskelbto nemokumo;
 - c) visi kiti reikalavimai yra „bendrieji“.

„48 straipsnis

Mažesnio prioriteto reikalavimai

Toliau nurodyti reikalavimai laikomi mažesnio prioriteto reikalavimais ir yra tenkinami po kitų reikalavimų nemokumo byloje:

- a) reikalavimai, kuriuos turi asmenys, specialiais santykiais susiję su skolininku, su sąlyga, kad specialūs santykiai egzistavo įsigyjant reikalavimą, ir reikalavimai, kuriuos turi asmenys, kuriems jie buvo perduoti per dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo;
- b) palūkanos už mažesnio prioriteto reikalavimus, susikaupusios paskelbus nemokumą, išskyrus reikalavimus, kuriems taikoma reali garantija ir bendrosios kredito privilegijos, iki atitinkamo turto vertės;
- c) reikalavimai, dėl kurių mažesnio prioriteto susitarė šalys;
- d) reikalavimai, kurių dalykas yra skolininko mokėjimai be suvaržymų;
- e) reikalavimai, nukreipti į nemokaus skolininko turtą, kurie dėl atsiskaitymo už nemokaus skolininko turtą tenka trečiajai šaliai dėl nesąžiningumo;
- f) palūkanos už mažesnio prioriteto reikalavimus, susikaupusios paskelbus nemokumą;
- g) reikalavimai, nukreipti į akcininkų paskolas.“

„49 straipsnis

Asmenys, specialiais santykiais susiję su skolininku

1. Laikoma, kad toliau nurodyti asmenys specialiais santykiais yra susiję su skolininku, kuris yra fizinis asmuo:

- a) sutuoktinis ir per dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo su skolininku išsiskyre asmenys;
- b) skolininko ar bet kurio iš ankstesniame punkte nurodytų asmenų šeimos nariai arba broliai ir seserys;
- c) skolininko šeimos narių sutuoktiniai arba broliai ir seserys;
- d) asmenys, kurie per dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo tam tikrą laiką gyveno su skolininku jo įprastoje gyvenamojoje vietoje.

2. Laikoma, kad toliau nurodyti asmenys specialiais santykiais yra susiję su skolininku, kuris yra juridinis asmuo:

- a) partneriai, kolegos arba dalyviai, kurie yra teisiškai atsakingi už skolas, ir asmenys, turėję tokį statusą dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo;
 - b) subjektai, kurie, jei taikoma, dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo buvo kontroliavimo arba grupės ryšiais susiję su įmone pagal Vertybinių popierių kodekso 21 straipsnį;
 - c) teisiniai arba faktiniai skolininko direktoriai ir tie, kurie bet kuriuo metu per dvejus metus iki nemokumo bylos iškėlimo buvo teisiniai arba faktiniai direktoriai;
 - d) subjektai, kurie yra susiję su bet kuriuo iš ankstesniuose punktuose nurodytų asmenų bet kuria 1 straipsnio dalyje nurodyta forma.
3. Tais atvejais, kai nemokumas susijęs tik su vienu savarankišku turtu, asmenys, kurie laikomi susiję ypatingais santykiais, yra atitinkami savininkai ir direktoriai, taip pat asmenys, kurie su tokiais asmenimis yra susiję bet kuria iš formų, numatytų ankstesniuose punktuose, o paveldėjimo sustabdymo atveju tai yra asmenys, susiję su asmeniu, kurio turtas yra administruojamas viena iš 1 straipsnio dalyje nurodytų formų, administravimo pradžios dieną arba per dvejus ankstesnius metus.“

„50 straipsnis

Reikalavimai pagal išankstinę sąlygą

1. Taikant šį Kodeksą, reikalavimai pagal išankstinę sąlygą ir sąlygą dėl sutarties nutraukimo atitinkamai yra reikalavimai, kurių sudarymas ar tolesnis buvimas priklauso nuo būsimos ir neaiškaus įvykio, kuris gali būti sukeltas pagal įstatymus, teismo sprendimo ar teisėtos veiklos.

2. Reikalavimai pagal išankstinę sąlygą yra:

- a) reikalavimai, kurie atsiranda dėl to, kad nemokumo specialistas atsisako vykdyti arba anksčiau termino nutraukia dvišales sutartis, kurios buvo vykdomos nemokumo paskelbimo dieną, arba nemokaus skolininko turto naudai panaikina veiksmus, kol įvyks toks sutarties nutraukimas ar sutarties arba veiksmo panaikinimas;
- b) reikalavimai, kurių negalima pareikšti nemokiam šaliai iš anksto neatėmus kitos šalies teisės naudotis turtu, kol tokia teisė nėra atimta;
- c) su nemokumu susiję reikalavimai, už kuriuos asmeniškai neatsako nemoki šalis, kol nepareikalaujama grąžinti skolą.“

„51 straipsnis

Nemokaus skolininko skolos

1. Jeigu įstatymuose aiškiai nenurodyta kitaip, be kitų pagal šį Kodeksą skolininkui priskiriamų sumų, nemokaus skolininko skolos yra šios:

- a) su nemokumo byla susijusios išlaidos;
- b) nemokumo specialisto atlygis ir jo bei kreditorių komisijos narių išlaidos;
- c) skolos, atsirandančios pareiškus ieškinius dėl nemokaus skolininko turto administravimo, likvidavimo ir padalijimo;
- d) skolos, atsirandančios dėl nemokumo specialisto veiksmų vykdant pareigas;
- e) bet kuri skola, atsirandanti vykdant dvišalę sutartį, kurios nemokumo specialistas negali atsisakyti vykdyti, nebent ji susijusi su laikotarpiu iki nemokumo paskelbimo;
- f) bet kuri skola, atsirandanti vykdant dvišalę sutartį, kurios nemokumo specialistas negali atsisakyti vykdyti, nebent ji susijusi su kompensacija, kurią pateikė kita šalis iki nemokumo paskelbimo, arba su laikotarpiu iki tokio paskelbimo;
- g) bet kuri skola, atsirandanti vykdant sutartį, kurios dalykas yra ilgalaikis mokėjimas, atitinkantis kompensaciją, kurią jau pateikė kita šalis, ir kurią vykdyti pareikalavo laikinasis teismo administratorius;
- h) skolos, atsirandančios dėl laikinojo teismo administratoriaus veiksmų vykdant pareigas;
- i) skolos, atsirandančios dėl nepagrįsto nemokaus skolininko praturtėjimo;
- j) įpareigojimas mokėti išlaikymo išmokas už laikotarpį iki nemokumo paskelbimo pagal 93 straipsnio nuostatas.

2. Reikalavimai, atitinkantys nemokaus skolininko skolas, ir tokių reikalavimų turėtojai šiame Kodekse yra vadinami atitinkamai turto reikalavimais ir turto kreditoriais.“

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Reikalavimų pateikimo, tikrinimo ir priėmimo taisyklės yra nustatytos CIRE 128–140 straipsniuose:

„128 straipsnis

Reikalavimų pateikimas

1. Per teismo sprendime dėl nemokumo paskelbimo nustatytą laiką nemokaus skolininko kreditoriai, įskaitant prokuratūrą, ginančią jos atstovaujamo subjekto interesus, privalo pateikti reikalavimų patikrinimą, pateikdami prašymą kartu su visais turimais patvirtinamaisiais dokumentais, kuriuose nurodyta:

- a) kapitalo kilmė, terminas, dydis ir palūkanos;
- b) taikomos tiek išankstinės, tiek sutarties nutraukimo sąlygos;
- c) reikalavimų pobūdis – bendrieji, mažesnio prioriteto, privilegijuotieji ar garantuoti, o pastaruoju atveju – turtas ar teisės, kuriems taikoma garantija, ir atitinkama registracijos informacija, jei taikoma;
- d) asmeninių garantijų buvimas, nurodant garantų tapatybę;
- e) taikoma delspinigių norma.

2. Prašymas adresuojamas nemokumo specialistui ir siunčiamas elektroniniu būdu, perduodant duomenis pagal atitinkamo ministro įgyvendinimo įsakymo 17 straipsnio 2 dalies nuostatas.

3. Kai nemokaus skolininko kreditoriai nėra remiami, prašymas pateikti reikalavimus pateikiamas nemokumo specialisto profesiniu adresu arba išsiunčiamas elektroniniu paštu ar registruotu laišku. Nemokumo specialistas pasirašys pristačius prašymą arba per tris dienas nuo gavimo kreditoriui išsiųs patvirtinimą apie gavimą tuo pačiu būdu, kuriuo buvo išsiųstas prašymas.

4. 1 straipsnio dalyje numatytas reikalavimų pateikimas gali būti atliekamas naudojant tam skirtą formą, skelbiamą už teisingumą atsakingo vyriausybės nario parengtame ministro įgyvendinimo įsakyme nurodytoje svetainėje, arba reikalavimų pateikimo formą, numatytą 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 54 ir 55 straipsniuose, tais atvejais, kai taikomas šis reglamentas.

5. Atliekant tikrinimą siekiama patikrinti visus reikalavimus nemokumo byloje, neatsižvelgiant į jų pobūdį ir pagrindą, ir net kreditoriai, kurių reikalavimai pripažinti galutiniu sprendimu, taip pat turi pateikti tokius reikalavimus nemokumo byloje, jeigu nori gauti mokėjimą.“

„129 straipsnis

Pripažintų ir nepripažintų reikalavimų sąrašas

1. Per 15 dienų nuo reikalavimų pateikimo termino pabaigos nemokumo specialistas pateikia sekretoriui visų pripažintų kreditorių ir nepripažintų kreditorių sąrašus, sudarytus abėcėlės tvarka, susijusius ne tik su asmenimis, kurie pateikė reikalavimus, bet ir asmenimis, kurių teisės yra nurodytos skolininko apskaitos dokumentuose arba apie kuriuos nemokumo specialistui yra žinoma kitais būdais.

2. Pripažintų kreditorių sąrašė yra nurodyta kiekvieno kreditoriaus tapatybė, reikalavimo pobūdis, kapitalo ir palūkanų suma pasibaigus terminui pateikti reikalavimus, asmeninės ir realios garantijos, privilegijos, taikoma delspinigių norma, išankstinė sąlyga ar sutarties nutraukimo sąlyga ir turto, sudarančio nemokaus skolininko turtą, vertė, kuriai taikomos realios kredito garantijos, už kurias skolininkas nėra asmeniškai atsakingas.

3. Nepripažintų kreditorių sąrašė nurodomas nepripažinimo pagrindimas.

4. Apie visus nepripažintus kreditorius, taip pat tuos, kurių reikalavimai pripažįstami jiems nepareiškus reikalavimo, arba kitokiomis nei atitinkamame reikalavime nurodytomis sąlygomis, nemokumo specialistas turi pranešti registruotu laišku arba viena iš 128 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų priemonių, o kai yra žinomų kreditorių, kurių įprastinė gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta arba įmonės registruota buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo iškelta byla, įskaitant tų valstybių narių mokesčių administratorius ir socialinės apsaugos institucijas, pranešimas taip pat siunčiamas pagal 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 54 straipsnį.

5. Ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytas pranešimas gali būti siunčiamas elektroniniu paštu tais atvejais, kai reikalavimas buvo pateiktas elektroniniu paštu, ir yra laikoma, kad jis buvo išsiųstas išsiuntimo dieną. Nemokumo specialistas pridės atitinkamą pristatymo įrodymą prie bylos dokumentų.“

„130 straipsnis

Pripažintų kreditorių sąrašo ginčijimas

1. Per 10 dienų nuo 129 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino pabaigos bet kuri suinteresuotoji šalis gali užginčyti pripažintų kreditorių sąrašą, nusiųsdama teisėjui prašymą, kuriame nurodomos nepagrįsto reikalavimų įtraukimo ar neįtraukimo priežastys arba neteisingai nustatytas pripažintų reikalavimų dydis.

2. Kreditoriams, apie kuriuos pranešta registruotu laišku, 10 dienų terminas skaičiuojamas nuo trečios darbo dienos po atitinkamo išsiuntimo dienos.

3. Jeigu protestų nepateikiama, sprendimas dėl reikalavimų patikrinimo ir eilės nustatymo priimamas nedelsiant ir, jeigu nėra akivaizdžių klaidų, patvirtinamas nemokumo specialisto sudarytas pripažintų kreditorių sąrašas bei nustatomas reikalavimų eiliškumas remiantis minėtu sąrašu.“

„131 straipsnis

Atsakymas į protestą

1. Nemokumo specialistas gali atsakyti į bet kurį protestą, tą padaryti gali ir bet kuri suinteresuotoji šalis, kuri laikosi priešingos pozicijos, įskaitant skolininką.

2. Tačiau, jeigu užginčijamas nepagrįstas konkretaus reikalavimo įtraukimas į pripažintų kreditorių sąrašą, tik atitinkamas pareiškėjas gali atsakyti dėl sąlygų, kurios jam keliamos, neįtraukimo, paskirtos per didelės sumos arba didesnio nei teisingas prioritetas priskyrimo.

3. Atsakymas bus pateiktas per 10 dienų nuo 130 straipsnyje nurodyto termino pabaigos arba pranešimo, išsiųsto pareiškėjui, kuris yra užginčytas, su galimybe, kad sprendimas dėl protesto bus sėkmingas.“

„132 straipsnis

Protestų ir atsakymų registravimas

Reikalavimų, kuriuos pripažino ir nepripažino nemokumo specialistas, protestai ir atsakymai yra registruojami viename priede.“

„133 straipsnis

Reikalavimų ir nemokios šalies apskaitos analizė

Per nustatytą protestų ir atsakymų pateikimo laikotarpį ir tam, kad reikalavimus galėtų išnagrinėti bet kuri suinteresuotoji šalis ir kreditorių komisija, nemokumo specialistas turi sudaryti galimybę susipažinti su reikalavimais, atitinkamais reikalavimo dokumentais ir nemokios šalies apskaitos dokumentais tinkamoje vietoje, kuri bus nurodyta pripažintų ir nepripažintų kreditorių sąrašų pabaigoje.“

„134 straipsnis

Įrodinėjimo priemonės, kopijos ir pranešimo atsisakymas

1. 25 straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos protestams ir atsakymams.

2. Pareiškėjas turi pateikti suinteresuotosioms šalims susipažinti tik dvi pateiktų dokumentų kopijas, iš kurių viena yra skirta teismo archyvui, o kita saugoma teismo sekretoriato. Jeigu dokumentai pateikiami skaitmeninėje laikmenoje, sekretoriatas gali parengti išrašus.

3. Išimties tvarka tais atvejais, kai protestas pateikiamas dėl pripažintų reikalavimų ir jo nepateikia atitinkamas pareiškėjas, bus pridėta papildoma kopija arba parengtas jos išrašas, kad jį būtų galima pateikta minėtam pareiškėjui.

4. Apie protestus bus pranešta atitinkamiems pareiškėjams tik tada, kai jie nėra pateikę protesto.

5. Per nustatytą protestų ir atsakymų pateikimo laiką rinkmena lieka teismo sekretoriato, kur ją gali analizuoti ir su ja susipažinti suinteresuotosios šalys.“

„135 straipsnis

Kreditorių komisijos nuomonė

Per 10 dienų nuo atsakymo į protestus pateikimo termino pabaigos kreditorių komisija prie bylos dokumentų pridės savo nuomonę apie protestus.“

„136 straipsnis

Bylos užbaigimas

1. Kai tik bus pridėta kreditorių komisijos nuomonė arba pasibaigus ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytas terminas ir tokia nuomonė nebus pridėta, teisėjas, įvertinęs teismo sprendimą, paskelbs, kad į atitinkamą sąrašą įtraukti reikalavimai, kurie nebuvo užginčyti, buvo patikrinti, išskyrus akivaizdžių klaidų atvejus.

Teisėjas gali nustatyti dieną ir laiką per artimiausias 10 dienų, kada galima bandyti susitaikyti, apie tai pranešdamas visiems protestų ir atsakymų pateikėjams, kreditorių komisijai ir nemokumo specialistui, kad jie galėtų dalyvauti asmeniškai arba būti atstovaujami įgaliotinių, turinčių reikalingų specialių įgaliojimų.

2. Bandant susitaikyti, reikalavimai, kuriems neprieštarauja visi dalyviai atitinkamomis tiksliomis sąlygomis, bus laikomi pripažintais.

3. Užbaigus taikinimo procedūrą, teisėjas nedelsdamas užbaigia bylą, kad būtų galima priimti oficialią nutartį pagal Civilinio proceso kodekso 595 ir 596 straipsnių nuostatas.

4. (Panaikinta.)

5. Taip pat pripažintais laikomi visi kiti reikalavimai, kuriuos galima pripažinti atsižvelgiant į bylos dokumentuose pateiktus įrodymus.

6. Kalbant apie pripažintus reikalavimus, galutinė oficiali nutartis yra teismo sprendimo formos ir vertės, paskelbiant tokius reikalavimus patikrintais ir nustatant jų eiliškumą pagal teisės nuostatas.

7. Jeigu norint patikrinti kai kuriuos reikalavimus reikia pateikti įrodymų, visų reikalavimų eiliškumas bus nustatytas priimant galutinį teismo sprendimą, nebent teisėjas mano, kad analizuojami protestai, atsižvelgiant į nurodytą sumą ar jų pobūdį, netrukdyt nedelsiant priimti teismo sprendimą laikantis visų 180 straipsnio 1 dalies nuostatų.

8. Tuo atveju, jeigu teisėjas mano, kad taikinimo procedūra nėra tinkama, minėtas teisėjas nedelsdamas priima 3 straipsnio dalyje numatytą oficialią nutartį.“

„137 straipsnis

Tyrimo priemonės

Kai tyrimo priemonės turi būti taikomos iki diskusijos ir teismo posėdžio, teisėjas nurodo imtis būtinų veiksmų, kad tokios priemonės būtų baigtos per 20 dienų nuo nutarties, kuria nustatomos tokios priemonės, visoms suinteresuotosioms šalims pateikiant įrodymus, kuriuos pateikė bet kuri iš jų.“

„138 straipsnis

Teismo posėdžio dienos nustatymas

Pateikus įrodymus arba suėjus raštuose nustatytam terminui, per 10 artimiausių dienų nustatoma diskusijų ir teismo posėdžio diena.“

„139 straipsnis

Teismo posėdis

Teismo posėdyje bus laikomasi bendrai bylai nustatytų sąlygų ir šių ypatingų sąlygų:

a) prireikus, teismo nustatytu laiku bus išklaustas nemokumo specialistas arba kreditorių komisija;

b) įrodymai bus pateikiami tokia tvarka, kokia buvo pateikti protestai;

c) diskusijos metu pirmiausia kalbės protestus pateikusių asmenų teisininkai, vėliau – atsakovų teisininkai, bet atsakymai nebus teikiami.“

„140 straipsnis

Nutartis

1. Pasibaigus teismo posėdžiui, teisėjas per 10 artimiausių dienų priims sprendimą dėl reikalavimų patikrinimo ir eiliškumo.

2. Eiliškumas yra bendras reikalavimams, nukreiptiems į nemokaus skolininko turtą, ir specialus turtui, susijusiam su realių garantijų teisėmis ir kredito privilegijomis.

3. Nustatant reikalavimų eiliškumą, pirmenybė nėra teikiama dėl teismo įkeitimo ar hipotekos, atsirandančios dėl įkeitimo. Tačiau pareiškėjo arba kreditoriaus patirtos išlaidos laikomos nemokaus skolininko skolomis.“

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Atsiskaitymui su kreditoriais taikomose taisyklėse numatyta, kad mokėjimai atliekami atsižvelgiant į tai, ar reikalavimai yra garantuoti, privilegijuoti, bendrieji ar mažesnio prioriteto. Šios taisyklės nustatytos CIRE 172–184 straipsniuose. Be to, juose numatyta galimybė trečiosios šalies skolos mokėjimui taikyti subrogaciją ir priemonės, kurios taikomos solidariai atsakingiems skolininkams.

„172 straipsnis

Nemokaus skolininko skolų padengimas

1. Prieš vykdydamas reikalavimus nemokumo byloje, nemokumo specialistas iš nemokaus skolininko turto atskaičiuos turtą ar teises, reikalingas nemokaus skolininko skoloms padengti, įskaitant skolas, kurios gali būti numatytos iki bylos pabaigos.

2. Nemokaus skolininko skolos priskiriamos jo pajamoms ir, esant pertekliui, pajamoms iš kiekvieno kilnojamojo ar nekilnojamojo turto, paskirstant proporcingai; tačiau paskirta suma neviršys 10 proc. pajamų iš turto, kuriam taikomos realios garantijos, nebent tai būtina norint visiškai padengti nemokaus skolininko skolas arba tiek, kiek nebus pakenkta visiškam garantuotų reikalavimų įvykdymui.

3. Nemokaus skolininko skolos padengiamos atitinkamomis dienomis, suėjus terminui, nepriklausomai nuo bylos eigos.

4. Kai bylos iškeliamos siekiant patikrinti, ar yra teisė susigrąžinti arba atskirti jau parduotą turtą, ir kai yra pateiktas kompetentingas protestas, suma, lygi pardavimo pajamoms, jeigu jas galima nustatyti, toliau bus saugoma ir nebus įtraukiama į mokėjimus nemokaus skolininko kreditoriams ar nemokaus skolininko turtą, kol galios protesto poveikis. Kai pajamų nustatyti negalima, bus saugoma suma, lygi turimoms atsargoms. 180 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos mutatis mutandis.“

„173 straipsnis

Reikalavimų nemokumo byloje vykdymo pradžia

Vykdomi tik tie reikalavimai nemokumo byloje, kurie buvo patikrinti priimant galutinį sprendimą.“

„174 straipsnis

Atsiskaitymas su garantuotais kreditoriais

1. Nepažeidžiant 172 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, pardavus turtą, suvaržytą realiomis garantijomis, ir atėmus atitinkamas išlaidas, nedelsiant atsiskaitoma su garantuotais kreditoriais pagal nustatytą jų prioritetą. Atitinkami kreditoriai, su kuriais nėra visiškai atsiskaityta ir kurių atžvilgiu skolininkas atsako savo bendra nuosavybe, likučiai yra įtraukiami į bendruosius reikalavimus ir jais pakeičiami apskaičiuoti likučiai, jeigu jie skiriasi.

2. Prieš parduodant turtą, apskaičiuotas likutis, pripažintas bendruoju reikalavimu, įtraukiamas į bendriesiems kreditoriams pasiskirstomą turtą. Tačiau paskirstyti numatytos sumos turi būti toliau saugomos, kol bus patvirtintas tikrasis likutis. Panaudoti sumas leidžiama jas patvirtinus.

3. Trečiosios šalies skolos, kurios negalima reikalauti, padengimas:

a) neįvyks, darant 164 straipsnio 5 dalies pirmoje dalyje numatytą prielaidą, arba atitinkamam pareiškėjui atsisakius garantijos;

b) negali viršyti skolos sumos, atnaujintos iki mokėjimo dienos pagal 91 straipsnio 2 dalį;

c) apima kreditoriaus teisių subrogaciją proporcingai sumai, sumokėtai padengiant skolą, atnaujintą tokiais pačiais sąlygomis.“

„175 straipsnis

Pirmaeilių reikalavimų įvykdymas

1. Pirmieji reikalavimai bus įvykdomi naudojant turtą, kuris nėra priskirtas esamoms realioms garantijoms, atsižvelgiant į jiems suteiktą prioritetą ir proporcingai sumoms, kurios yra lygiavertčio eiliškumo.

2. 174 straipsnio 1 dalies antrosios dalies ir 2 dalies nuostatos bus taikomos mutatis mutandis.“

„176 straipsnis

Bendrųjų reikalavimų įvykdymas

Su bendraisiais kreditoriais atsiskaitoma proporcingai jų reikalavimams, jeigu turto nepakanka visam mokėjimui atlikti.“

„177 straipsnis

Mažesnio prioriteto reikalavimų įvykdymas

1. Mažesnio prioriteto reikalavimai įvykdomi tik visiškai atsiskaičius su bendraisiais kreditoriais ir jie vykdomi tokia tvarka, kuria tokie reikalavimai nurodyti 48 straipsnyje, proporcingai atitinkamoms sumoms, atsižvelgiant į tame pačiame punkte nurodytas sumas, jeigu turto nepakanka visam mokėjimui atlikti.

2. Jeigu susitarta dėl mažesnio prioriteto reikalavimų, šalis gali suteikti prioritetą kitam reikalavimui nei tas, kuriam taikomos 48 straipsnio nuostatos.“

„178 straipsnis

Dalinis paskirstymas

1. Kai sumos saugomos siekiant užtikrinti, kad būtų paskirstyta ne mažiau kaip 5 proc. pirmieji, bendrųjų ar mažesnio prioriteto reikalavimų vertės, teismo nemokumo specialistas pateikia planą ir paskirstymo schemą, kurie, jo manymu, turėtų būti įgyvendinti, ir kurie turi būti pridedami prie pagrindinės bylos su kreditorių komisijos nuomone, jeigu tokia komisija sudaryta.

2. Teisėjas nusprendžia, kurie mokėjimai, jo manymu, yra pagrįsti.“

„179 straipsnis

Atsiskaitymas solidarai atsakingų skolininkų atveju

1. Kai be nemokios šalies yra ir kitas solidarai atsakingas skolininkas, kreditorius negauna jokios sumos nepateikęs pažymos, patvirtinančios sumas, gautas nemokumo byloje, kurioje dalyvauja likę skolininkai; nemokumo specialistas taip pat praneša apie atsiskaitymą kitose bylose.

2. Solidarai atsakingas skolininkas, tik iš dalies sumokėjęs skolą, negali gauti mokėjimo nemokumo byloje, kurioje dalyvauja su bendraskoliais, kol nėra visiškai atsiskaityta su kreditoriumi.“

„180 straipsnis

Prevencinės apsaugos priemonės

1. Kai yra apskųstas teismo sprendimas, kuriuo buvo patikrinti reikalavimai ir nustatytas jų eiliškumas, arba nagrinėjamoje byloje yra pateiktas protestas, laikoma, kad protesto pateikėjų reikalavimai arba reikalavimai, kurie yra apskųsti, yra sąlyginai patikrinti, o pastaruoju atveju – įvertinti didžiausia suma, kuri gali būti nustatyta apie tai žinant, kad juos būtų galima įtraukti paskirstant turtą. Tačiau taip priskirtos sumos turi būti toliau saugomos.

2. Priėmus galutinį sprendimą dėl skundo ar reikalavimo, leidžiama atsiimti saugotas sumas, kurios yra reikalingos, arba tuo atveju, kai lėšos paskirstomos kreditoriams. Kai atsiimama dalis sumų, lėšos paskirstomos iš likusios sumos.

3. Asmenys, neleidę atsiimti kurios nors sumos dėl jų pateikto skundo ar protesto, kompensuos kreditorių patirtą žalą, kai jų skundas arba protestas atmetamas, ir sumoka pagal teisės aktus nustatyto dydžio delspinigius už laiku neišmokėtą sumą, skaičiuojant nuo paskirstymo, į kurį buvo įtraukta ši suma, dienos.

4. Kai protestas pateikiamas atlikus bet kurį paskirstymą, atitinkamiems kreditoriams vėlesniu paskirstymu bus paskirta papildoma suma, reikalinga lygybei su lygiavertčiais kreditoriais atkurti, tačiau tokia suma turi būti toliau saugoma, kol bus priimtas galutinis sprendimas byloje.“

„181 straipsnis

Reikalavimai pagal išankstinę sąlygą

1. Reikalavimai pagal išankstinę sąlygą tenkinami nominalia verte daliniu paskirstymu. Tačiau, kol sąlyga nėra įvykdyta, jiems priskiriamos sumos turi būti toliau saugomos.

2. Tačiau atliekant paskutinį paskirstymą, jeigu sąlyga nebus įvykdyta:

a) nebus nagrinėjami reikalavimai, kurie neturi jokios vertės dėl akivaizdaus tikrinamos sąlygos neįvykdymo; tokiu atveju pagal ankstesnę straipsnio dalį saugotos sumos paskirstomos kitiems kreditoriams;

b) jeigu ankstesnėje straipsnio dalyje nurodyta situacija neįvyksta, nemokumo specialistas perveda sumą, atitinkančią nominaliąją reikalavimo vertę, kredito įstaigai, kurioje ji saugoma iki perdavimo pareiškėjui, kai bus įvykdyta išankstinė sąlyga, arba paskirstoma kitiems kreditoriams, įsitikinus, kad tokia sąlyga nebus įvykdyta.“

„182 straipsnis

Galutinis paskirstymas

1. Užbaigus nemokaus skolininko turto likvidavimą, lėšų padalijimą ir galutinį paskirstymą atlieka teismo sekretoriatas, kai bylos medžiaga išsiunčiama išlaidoms apskaičiuoti ir pačiam sekretoriui. Užbaigus likvidavimą, skolininkas gali tęsti veiklą, iš kurios gauna pajamų, kuriomis būtų padidintas turtas.
2. Po likvidavimo likusios lėšos, kurios net nepadengia paskirstymo išlaidų, skiriamos įstaigai, atsakingai už Teisingumo ministerijos finansinį ir turto valdymą.
3. Nagrinėjant nemokumo bylą, nemokumo specialistas gali pateikti pasiūlymą dėl padalijimo ir galutinio paskirstymo kartu su atitinkamais patvirtinamaisiais dokumentais, o tokią informaciją įvertina sekretoriatas.“

„183 straipsnis

Mokėjimai

1. Visi mokėjimai atliekami nereikalaujant prašymo, pageidautina banko pavedimu į atitinkamo gavėjo IBAN, o pervedama suma paimama iš nemokaus skolininko sąskaitos.
2. Kai reikalavimo neįmanoma įvykdyti pagal ankstesnę straipsnio dalį, nemokumo specialistas turi išrašyti čekį nemokaus skolininko sąskaitoje esančioms lėšoms.
3. Jeigu čekis nepateikiamas mokėjimui per vienerius metus nuo pranešimo kreditoriui dienos, atitinkamas reikalavimas nustoja galioti ir suma gražinama Teisingumo departamento Finansų ir įrangos valdymo institutui (Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, l. P.)
4. Bet kurios iš 1 ir 2 straipsnio dalyse nurodytų mokėjimo priemonių naudojimas neatleidžia nemokumo specialisto nuo teisinių ar sutartyje nustatytų nemokaus skolininko sąskaitos naudojimo reikalavimų vykdymo. 167 straipsnio 2 dalis bus taikoma mutatis mutandis.“

„184 straipsnis

Likutis

1. Jeigu likvidavimo pajamų pakanka visiems reikalavimams nemokumo byloje įvykdyti, nemokumo specialistas likutį perduoda skolininkui.
2. Jeigu skolininkas nėra fizinis asmuo, nemokumo specialistas dalyvaujantiems asmenims perduoda likučio dalį, kuri jiems priklausytų, jeigu likvidavimas būtų vykdomas neišskėlus nemokumo bylos, arba nemokumo specialistas laikosi kitų teisės aktuose nustatytų reikalavimų.“

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir poveikis yra nustatyti CIRE 231–234 straipsniuose. Juose nagrinėjamos situacijos, kai yra: patvirtintas nemokumo planas, jeigu minėto plano turinys neprieštarauja užbaigimui; nemokumo pabaiga; likvidavimas ir galutinis paskirstymas; nepakankamas nemokaus skolininko turtas.

„231 straipsnis

Užbaigimas skolininko prašymu

1. Kreditoriams pranešama apie skolininko prašymą užbaigti bylą remiantis tuo, kad baigėsi nemokumas, kad jie, jeigu pageidauja, galėtų per aštuonias dienas užginčyti bylos užbaigimą. Taikomos 41 straipsnio 3 ir 4 dalys.
2. Prie skolininko prašymo, kuris nėra pagrįstas nemokumo pabaiga, pridedami dokumentai, patvirtinantys visų kreditorių, pateikusių reikalavimus, sutikimą, kai jis pateikiamas pasibaigus tam tikslui nustatytam terminui, arba visų žinomų kreditorių sutikimą.
3. Prieš priimdamas sprendimą dėl prašymo, bet kuriuo iš šių atvejų teisėjas išklausys nemokumo specialistą ir kreditorių komisiją, jei tokia komisija sudaryta.“

„232 straipsnis

Užbaigimas dėl nepakankamo nemokaus skolininko turto

1. Kai nustatoma, kad nemokaus skolininko turto nepakanka bylinėjimosi išlaidoms ir likusioms nemokaus skolininko skoloms padengti, nemokumo specialistas apie tai praneša teisėjui; minėtas teisėjas taip pat gali būti automatiškai informuotas apie tai.
2. Išklauseš skolininką, kreditorių susirinkimą ir nemokaus skolininko kreditorius, teisėjas paskelbia, kad nemokumo byla užbaigiama, nebent suinteresuotoji šalis teismo nurodymu įneštų sumą, kuri, teisėjo vertinimu, yra pagrįstai laikoma būtina siekiant užtikrinti bylinėjimosi išlaidų ir likusių nemokaus skolininko skolų apmokėjimą.
3. Bylą išsiuntus išlaidoms apskaičiuoti ir teismo sekretoriui, minėtas sekretoriatas, padengus išlaidas, paskirsto likusias nemokaus skolininko pinigų sumas proporcingai nemokaus skolininko kreditorių turimiems reikalavimams.
4. Patvirtinus, kad turto nepakanka, nemokumo specialistas gali nedelsdamas nutraukti atitinkamą likvidavimą.
5. Kai nemokumo byla užbaigiama dėl nepakankamo turto, tais atvejais, kai buvo pradėta ir dar nebuvo baigta procedūra dėl kaltės dėl nemokumo nustatymo, ši procedūra tęsiama ribota forma.
6. Ankstesnių straipsnio dalių nuostatos netaikomos, kai skolininkas pasinaudoja bylinėjimosi išlaidų apmokėjimo atidėjimu pagal 248 straipsnio 1 dalį, tiek, kiek taikomas toks atidėjimas.
7. Laikoma, kad turto nepakanka, kai turto vertė yra mažesnė nei 5 000 EUR.“

„233 straipsnis

Užbaigimo poveikis

1. Užbaigus bylą ir nepažeidžiant 217 straipsnio 5 dalies nuostatų dėl konkretaus sprendimo patvirtinti nemokumo planą tiesioginio poveikio:
 - a) visas poveikis, atsirandantis dėl nemokumo paskelbimo, nustos galioti, o skolininkas atgaus teisę disponuoti savo turtu ir laisvai valdyti verslą, nepažeidžiant nemokumo pripažinimo tyčiniu poveikio ir tolesnio straipsnio nuostatų;
 - b) kreditorių komisijos ir nemokumo specialisto užduotys pasibaigia, išskyrus susijusias su apskaitos pateikimu ir, jei taikoma, numatytas nemokumo plane;
 - c) nemokaus skolininko kreditoriai gali pasinaudoti savo teisėmis skolininko atžvilgiu be jokių apribojimų, išskyrus nustatytus bet kuriame nemokumo plane ir mokėjimų plane bei 242 straipsnio 1 dalyje; šiuo tikslu vykdomąjį dokumentą sudaro teismo sprendimas, kuriuo patvirtintas mokėjimo planas, ir teismo sprendimas, kuriuo patikrinti reikalavimai, arba sprendimas, priimtas atliekant vėlesnius patikrinimo veiksmus, kartu su teismo sprendimu, kuriuo patvirtintas nemokumo planas, jei taikoma;
 - d) nemokaus skolininko kreditoriai gali pasinaudoti teisėmis skolininko atžvilgiu, kuriomis dar nebuvo pasinaudota.
2. Kai nemokumo byla užbaigiama iki galutinio paskirstymo:
 - a) nemokaus skolininko turto naudai panaikinamas veiksmų galiojimas, išskyrus tuos atvejus, kai nemokumo plane nemokumo specialistui suteikiama teisė gintis byloje, kuriomis siekiama užginčyti tokį panaikinimą, taip pat atvejus, kai tokio panaikinimo nebegalima užginčyti dėl 125 straipsnyje nustatyto termino arba galutiniu sprendimu nepatenkinus užginčijimo;

b) nutraukiamos bylos, susijusios su reikalavimų patikrinimu ir jau likviduoto turto susigrąžinimu ir atskyrimu, išskyrus tuos atvejus, kai jau yra priimtas teismo sprendimas dėl reikalavimų patikrinimo ir eiliškumo nustatymo, kaip numatyta 140 straipsnyje, arba nutraukus bylą dėl nemokumo plano patvirtinimo; tokiu atveju skundai, pateikti dėl tokio teismo sprendimo, galioja iki jų išnagrinėjimo, kaip ir bylos, kai to pageidauja pareiškėjai arba skolininkas, per 30 dienų laikotarpį;

c) nutraukiamos bylos, iškeltos asmenims, kurie yra teisiškai atsakingi už nemokios šalies skolas, nemokumo specialisto siūlymu, išskyrus tuos atvejus, kai nemokumo plane nemokumo specialistui suteikti įgaliojimai pradėti tokias bylas.

3. Bylą, kuriose ginčijamas veiksų panaikinimas nemokaus skolininko naudai ir kurios tęsiamos pagal 2 straipsnio dalies a punktą, išlaidas turi padengti nemokus skolininkas, jeigu byla užbaigiama dėl nepakankamo minėto nemokaus skolininko turto.

4. Išskyrus reikalavimų patikrinimo bylas, bet koks ieškinys, kuris yra susijęs su nemokumo byla ir nėra atmetamas pagal 2 straipsnio dalies b punktą arba kurio negali vykdyti nemokumo specialistas pagal nemokumo planą, yra atskiriamas nuo bylos ir perduodamas nagrinėti kompetentingam teismui. Tada skolininkas turi išimtinę teisę į bylos nagrinėjimą, nepriklausomai nuo kitos šalies apribojimų ar sutikimo.

5. Per 10 dienų nuo bylos užbaigimo nemokumo specialistas perduoda teismo archyvui visus turimus dokumentus, susijusius su bylos nagrinėjimu, taip pat visus skolininko apskaitos dokumentus, kurių nereikia grąžinti minėtam skolininkui.

6. Kai nemokumo byla užbaigiama neatlikus 36 straipsnio 1 dalies i punkte numatytos procedūros, kuri skirta nustatyti, kas kaltas dėl nemokumo, teisėjas sprendime turi aiškiai nurodyti atsitiktinį nemokumo pobūdį, kaip numatyta 230 straipsnyje.

7. Nemokumo bylos nutraukimas pagal 230 straipsnio 1 dalies e punktą, kai yra likviduojamo turto ar teisių, lemia tik grynųjų pajamų paskirstymo laikotarpio pradžią.“

„234 straipsnis

Poveikis komercinėms įmonėms

1. Kai byla užbaigiama patvirtinus nemokumo planą, numatantį, kad komercinė įmonė tęs veiklą, veiklą galima tęsti negavus partnerių sprendimo.

2. Partneriai gali nuspręsti atnaujinti veiklą, jeigu byla užbaigta 230 straipsnio 1 dalies c punkto pagrindu.

3. Atlikus galutinį paskirstymą ir įregistravus bylos užbaigimą, laikoma, kad įmonė nebeegzistuoja.

4. Kai byla užbaigiama dėl nepakankamo nemokaus skolininko turto, įmonės likvidavimas vykdomas laikantis teisinės administracinių bylų, susijusių su komercinių subjektų pabaiga ir likvidavimu, tvarkos. Teisėjas privalo pranešti kompetentingam registruojamajam apie bylos užbaigimą ir įmonės turtą.“

Poveikis fiziniams asmenims

Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, skolininko prašymu jis gali būti atleistas nuo reikalavimų nemokumo byloje vykdymo, kai jie nėra visiškai įvykdomi nagrinėjant nemokumo bylą arba per penkerius metus po bylos užbaigimo, kaip numatyta CIRE 235–248 straipsniuose.

Jeigu fizinis asmuo gali būti atleistas nuo įsipareigojimų vykdymo, skolininko uždirbtos grynosios pajamos turi būti paskirtos patikėtiniui, kurį teismas skiria penkeriems metams po nemokumo bylos užbaigimo (paskyrimo laikotarpis). Kiekvienų metų perleidimo laikotarpiu pabaigoje patikėtiniui panaudoja gautas sumas: a) su nemokumo byla susijusioms išlaidoms padengti; b) įstaigos, atsakingos už Teisingumo ministerijos finansinį ir turto valdymą, išlaidoms, patirtoms nemokumo specialistui ir patikėtiniui mokant atlygį ir padengiant jų išlaidas, kompensuoti; c) mokėdamas sau atlygį ir padengdamas savo išlaidas; d) paskirstydamas likusią sumą kreditoriams pagal nuostatas dėl atsiskaitymo su kreditoriais nemokumo byloje.

Pasibaigus paskyrimo laikotarpiui, teismas gali atleisti skolininką nuo įsipareigojimų vykdymo, o tokiu atveju bus panaikinti visi reikalavimai nemokumo byloje, kurie vis dar galioja atleidimo dieną, įskaitant reikalavimus, kurie nebuvo pareikšti ar patikrinti. Tačiau atleidimas netaikomas: a) išlaikymo reikalavimams; b) kompensacijai, mokėtinai už neteisėtus skolininko veiksmus, kurie buvo įvardyti neteisėtais; c) reikalavimams skirti baudas ir kitas pinigines nuobaudas už nusikaltimus ar administracinius nusižengimus; d) mokestiniams reikalavimams.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo buvo aptartos atsakant į ankstesnį klausimą. Iš esmės, užbaigus bylą, nemokaus skolininko kreditoriai gali naudotis savo teisėmis skolininko atžvilgiu be jokių apribojimų, išskyrus nustatytus galimuose nemokumo ir mokėjimo planuose bei CIRE 242 straipsnio 1 dalyje.

Naudojantis teisėmis, vykdomasis dokumentas bus teismo sprendimas, kuriuo patvirtintas mokėjimo planas, ir teismo sprendimas, kuriuo patikrintas reikalavimas, arba, jei taikoma, sprendimas, priimtas atliekant vėlesnius patikrinimo veiksmus, kartu su teismo sprendimu, kuriuo patvirtintas nemokumo planas.

CIRE 242 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atleidus fizinį asmenį nuo įsipareigojimų vykdymo, skolininko turto, skirto reikalavimams vykdyti paskyrimo laikotarpiu, neleidžiama taikyti jokių vykdymo veiksų.

Laikoma, kad nemokumo byla užbaigta CIRE 230 straipsnyje nustatytu laiku. Užbaigimo laikas priklausys nuo aplinkybių, nulėmusių tokį užbaigimą, t. y.:

„230 straipsnis

Kai byla nutraukiama

1. Kai bylos nagrinėjimas tęsiamas paskelbus nemokumą, teisėjas gali nuspręsti nutraukti bylą:

a) po galutinio paskirstymo, nepažeidžiant 239 straipsnio 6 dalies nuostatų;

b) įsiteisėjus sprendimui, kuriuo patvirtintas nemokumo planas, su sąlyga, kad minėtame plane neprieštaraujama bylos nutraukimui;

c) skolininko prašymu, kai skolininkas nėra nemokus arba yra visų kreditorių sutikimas;

d) kai nemokumo specialistas patvirtina, kad nemokaus skolininko turto nepakanka bylinėjimosi išlaidoms ir kitoms skoloms padengti;

e) kol dar nepaskelbta apie nutraukimą, pirminėje nutartyje, kuria atleidžiama nuo įsipareigojimų vykdymo, kaip nurodyta 237 straipsnio b punkte.

2. Kreditoriams pranešama apie sprendimą nutraukti bylą, o sprendimas skelbiamas ir registruojamas, kaip numatyta 37 ir 38 straipsniuose, nurodant atitinkamus pagrindus.“

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kaip jau minėta, pagal CIRE 51 straipsnį laikoma, kad nemokumo bylos išlaidos yra nemokaus skolininko skolos.

Prieš vykdydamas reikalavimus nemokumo byloje, nemokumo specialistas iš nemokaus skolininko turto atims turtą ar teises, reikalingus bylinėjimosi išlaidoms padengti, įskaitant tuos, kurie gali būti numatyti iki bylos pabaigos. Bylinėjimosi išlaidų padengimas yra paskiriamas pagal minėtą CIRE 172 straipsnį.

Atleidus fizinį asmenį nuo įsipareigojimų vykdymo, kiekvienų metų perleidimo laikotarpiu pabaigoje patikėtiniui panaudoja gautas sumas, pirmiausia, kad padengtų bylinėjimosi išlaidas pagal CIRE 241 straipsnį.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugincijimo ar jų nevykdytinumo?

CIRE 120–127 straipsniuose numatyta galimybė panaikinti veiksmus, pažeidžiančius kolektyvinius kreditorių interesus, jeigu bus įvykdytos tuose straipsniuose nurodytos sąlygos.

„120 straipsnis

Bendrieji principai

1. Nemokaus skolininko turtui žalingi veiksmai, padaryti per dvejus metus iki nemokumo bylos išskėlimo, gali būti panaikinti nemokaus skolininko naudai.
2. Laikoma, kad veiksmai, mažinantys, užkertantys kelią, trukdantys, keliantys pavojų ar vėlinantys atsiskaitymą su nemokaus skolininko kreditoriais, daro žalą turtui.
3. Laikoma, kad bet kurios rūšies veiksmai, kaip nurodyta kitame straipsnyje, net jeigu jie padaryti ar nepadaryti nesilaikant jame nustatytų terminų, daro žalą turtui, nebent būtų įrodymų, kad yra priešingai.
4. Išskyrus kitame straipsnyje nurodytus atvejus, panaikinimas reiškia nesąžiningą trečiosios šalies elgesį, atliekant veiksmus arba jų neatliekant per dvejus metus iki nemokumo bylos išskėlimo, kai dalyvavo arba naudos gavo asmuo, susijęs specialiais santykiais su nemokia šalimi, net jeigu tokių specialių santykių tą dieną nebuvo.
5. Nesąžiningumas suprantamas kaip bet kurios iš toliau nurodytų aplinkybių žinojimas atliekant veiksmą:
 - a) kad skolininkas buvo nemokus;
 - b) kad veiksmas yra žalingo pobūdžio ir tai, kad tuo metu skolininkui neišvengiamai grėsė nemokumas;
 - c) nemokumo bylos pradžia.
6. Teisinės operacijos, vykdomos pagal specialią atgaivinimo procedūrą arba specialią mokėjimo susitarimo procedūrą, kurios reglamentuojamos šiame teisės akte, atkūrimo ir reorganizavimo priemonės arba priėmus pertvarkymo priemones, numatytas Kredito įstaigų ir finansų bendrovių bendrųjų taisyklių, patvirtintų 1992 m. gruodžio 31 d. įstatyminiu potvarkiu Nr. 298/92, VIII skyriuje, negali būti panaikintos taikant šiame skyriuje numatytas taisykles. Tas pats taikoma operacijoms, vykdomoms pagal Neteisminio įmonių reorganizavimo sistemą ar bet kurią kitą lygiavertę procedūrą, numatytą specialiuose teisės aktuose, kurių tikslas yra suteikti skolininkui pakankamas finansavimo priemones, kad atkūrimas būtų įgyvendinamas.“

„121 straipsnis

Besąlyginis panaikinimas

1. Toliau išvardyti veiksmai gali būti panaikinti nemokaus skolininko turto naudai, nereikalaujant vykdyti jokių kitų reikalavimų:
 - a) padalijimas, atliktas mažiau nei prieš metus iki nemokumo bylos išskėlimo dienos, kai nemokios šalies dalis iš esmės buvo padengta lengvai paslepiamu turtu, o bendras turtas ir nominaliosios vertės atiteko suinteresuotosioms šalims;
 - b) veiksmus, kuriuos skolininkas neatlygintinai atliko per dvejus metus iki nemokumo bylos išskėlimo dienos, įskaitant paveldėjimo ar palikimo atsisakymą, išskyrus dovanas, įteiktas įprastais atvejais;
 - c) skolininko parengtos realios garantijos dėl esamų įsipareigojimų ar juos pakeičiančių kitų įsipareigojimų per šešis mėnesius iki nemokumo bylos išskėlimo dienos;
 - d) laidavimas, papildomas laidavimas, garantijos ar kredito įgaliojimai, kuriuos nemoki šalis yra pasirašiusi per ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytą laikotarpį ir kurie neatitinka dalykinės veiklos, kuria būtų realiai suinteresuota nemoki šalis;
 - e) skolininko parengtos realios garantijos tuo pat metu, kai sukuriami įsipareigojimai, kuriems jos taikomos, per 60 dienų iki nemokumo bylos išskėlimo dienos;
 - f) mokėjimai ar kiti veiksmai, skirti nutraukti įsipareigojimus, kurių įvykdymo terminas baigėsi po nemokumo bylos išskėlimo dienos, atlikti per šešis mėnesius iki nemokumo bylos išskėlimo dienos arba po šios dienos, bet iki įsipareigojimų įvykdymo dienos;
 - g) mokėjimai ar kiti būdai nutraukti įsipareigojimus, prisiimtus per šešis mėnesius iki nemokumo bylos išskėlimo dienos tokiomis sąlygomis, kurios nėra įprastos teisėtai veiklai ir kurių kreditorius negali reikalauti;
 - h) veiksmai už atlygį, kurios nemoki šalis atliko per metus iki nemokumo bylos išskėlimo dienos, kai jos prisiimti įsipareigojimai akivaizdžiai viršija kitos sandorio šalies įsipareigojimus;
 - i) acininkų paskolų gražinimas, kai tai vyksta tuo pačiu laikotarpiu, nurodytu ankstesnėje straipsnio dalyje.
2. Ankstesnės straipsnio dalies nuostatas pakeičia teisės normos, kurias taikant visada reikia patikrinti, ar nėra nesąžiningo elgesio, ar netaikomi kiti reikalavimai.“

„122 straipsnis

Mokėjimo sistemos

Veiksmai, susiję su mokėjimo sistema, kaip apibrėžta 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 98/26/EB 2 straipsnio a punkte, arba lygiaverčiai veiksmai negali būti panaikinti.“

„123 straipsnis

Panaikinimo forma ir teisių praradimas

1. Panaikinimą gali atlikti nemokumo specialistas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu per šešis mėnesius nuo tada, kai tapo žinoma apie veiksmą, tačiau ne vėliau kaip per dvejus metus nuo nemokumo paskelbimo dienos.
2. Tačiau, kol veikla nėra nutraukta, gali būti paskelbiama apie panaikinimą ir tam išimties tvarka nėra taikomas joks terminas.“

„124 straipsnis

Poveikis teisių perėmėjų atžvilgiu

1. Veiksmo panaikinimo poveikis vėlesnių teisių perėmėjų atžvilgiu susijęs su jų nesąžiningu elgesiu, išskyrus atvejus, kai teisių perėmėjai yra universalūs arba naujas perdavimas atliktas nemokamai.
2. Ankstesnės straipsnio dalies nuostatos taikomos mutatis mutandis nustatant teises į turtą, kuris perleidžiamas trečiosios šalies naudai.“

„125 straipsnis

Panaikinimo užginčijimas

Teisė užginčyti panaikinimą pasibaigia per tris mėnesius nuo atitinkamo veiksmo, kurio siūloma imtis nemokaus skolininko turto atžvilgiu ir kuris priklauso nuo nemokumo bylos, atlikimo.“

„126 straipsnis

Panaikinimo poveikis

1. Panaikinimas taikomas atgaline data, todėl reikia atkurti aplinkybes, kurios būtų buvusios, jeigu veiksmas nebūtų buvęs atliktas arba neatliktas.
2. Byla, kurią iškelia nemokumo specialistas ankstesnėje straipsnio dalyje nurodytu tikslu, priklauso nuo nemokumo bylos.
3. Baudos, taikomos trečiosioms šalims, kurios nepateikia turto ar vertybių, gražintinų nemokiam skolininkui per teismo sprendime nustatytą terminą, bus tokios, kaip numatyta procesinėje teisėje, kai įkeisto turto depozitoriumas laiku neperduoda turto.
4. Trečiosios šalies pateiktas daiktas bus gražintas tik tuo atveju, jei jį bus galima nustatyti ir atskirti nuo likusiai turto daliai priklausančių daiktų.
5. Jeigu nesusidarys ankstesnėje straipsnio dalyje aprašytos aplinkybės, pareiga gražinti atitinkamą vertę yra nemokaus skolininko skola, proporcinga atitinkamam praturtėjimui nemokumo paskelbimo dieną, ir nemokumo skola galimos likusios sumos atžvilgiu.
6. Pareiga gražinti nemokamai pirkėjo sąskaita egzistuos tik proporcingai jo paties praturtėjimui, išskyrus realų ar numanomą nesąžiningumą.“

„127 straipsnis

Actio Pauliana

1. Nemokaus skolininko kreditoriams neleidžiama pareikšti naujų actiones Paulianae dėl skolininko atliktų veiksmų, apie kurių panaikinimą paskelbė nemokumo specialistas.
2. Bylos dėl actiones Paulianae, kurios nėra išnagrinėtos nemokumo paskelbimo dieną arba siūlomos iškelti po tokios dienos, nebus prijungiamos prie nemokumo bylos, o tuo atveju, jeigu veiksmažį panaikina nemokumo specialistas, bus nagrinėjamos tik tada, jeigu toks panaikinimas bus paskelbtas negaliojančiu galutiniu sprendimu, kuris bus privalomai taikomas veiksams, susijusiems su klausimais, kuriuos įvertino nemokumo specialistas, su sąlyga, kad tai neprieštaraus anksčiau išnagrinėtai bylai.
3. Patvirtinus sprendimą dėl actio Pauliana, kreditoriaus, pateikiančio tokį reikalavimą, interesas įvertinamas pagal Civilinio proceso kodekso 616 straipsnį, neatsižvelgiant į atitinkamo reikalavimo pakeitimus, padarytus dėl galimo nemokumo ar mokėjimo plano.“

Įspėjimas. Šios informacijos rinkmenos turinys neįpareigoja informacijos centro ar teismų ir netrukdo susipažinti su galiojančiais teisės aktais ar jų pakeitimais. Nurodytos CIRE nuostatos pateiktos atsižvelgiant į 2004 m. kovo 18 d. įstatyminio potvarkio Nr. 53/2004 redakciją, įskaitant pakeitimus, padarytus 2019 m. birželio 28 d. įstatyminiu dekretu Nr. 84/2019.

Paskutinis naujinimas: 23/06/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.